

Pedagogisch Beleidsplan

BARTele

Kinderdagverblijven

Bartele Kinderdagverblijven
www.bartele.nl

Vestigingen:
Trompenburgstraat 103; 1079 TS Amsterdam; T 6427659
Rijnstraat 221; 1079 HG Amsterdam; T 4043033

versie november 2011

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	1
1. Inleiding	3
2. Pedagogische visie	4
A. Uitgangspunt	4
B. Visie op het werken met kinderen van 0 tot 7 jaar	4
C. Bijzondere aspecten van de pedagogiek.....	4
I. Nabootsing	5
II. Rust, ritme en herhaling	6
III. Respect, eerbied en dankbaarheid	7
IV. Wilsopvoeding	7
V. Het ontwikkelen van de zintuigen	8
3. Competentiegerichtheid	10
A. Sociaal emotionele veiligheid en geborgenheid.....	10
A.1 <i>Houding van de leidster</i>	10
A.2 <i>Vaste dagritme en kleine vestiging</i>	10
A.3 <i>Baby's/dreumesen</i>	10
B. Sociale competentie.....	11
C. Persoonlijke competentie	11
C.1 <i>Taalontwikkeling</i>	12
C.2 <i>Lichamelijke ontwikkeling</i>	13
C.3 <i>Cognitieve ontwikkeling</i>	14
C.4 <i>Creatieve ontwikkeling</i>	14
C.5 <i>Ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid</i>	15
D. Het overbrengen van waarden en normen.....	15
4. Praktische invulling.....	17
A. De indeling in stamgroepen & leeftijdsopbouw	17
B. Het verlaten van de stamgroep	19
C. Vertaling naar de praktijk.....	19
D. Spelmateriaal.....	21
E. Dagritme	21
F. Binnen- en buitenruimte	23
G. Jaarritme.....	25
H. Wennen	25
I. Relatie kind - leid(st)er	26
5. De organisatie.....	29
A. Bestuurlijke organisatie.....	29
B. Inschrijving, toelating en plaatsing	30
C. Huishoudelijke regels	30
D. Contact met de ouders	31
E. Klachtenprocedure.....	32
F. Gezondheidsbeleid, veiligheidsbeleid en toezicht	32

6. Personeelsbeleid	34
A. Algemeen	34
B. Formatieinzet.....	34
C. Werving en selectie	35
D. Opleidingseisen kinderopvang	36
E. Deskundigheidsbevordering	36
F. Inzet en begeleiding van andere volwassenen, stagiaires en assistenten	36
G. Ondersteuning & achterwacht bij calamiteiten	38
BIJLAGEN.....	40
Bijlage A. Speelgoed	40
Bijlage B. Formulier Toediening medicijnen	42
Bijlage C: Protocol Zieke kinderen.....	43
Bijlage D. Procedure inschrijving, toelating en plaatsing.....	44
Bijlage E. Literatuur.....	45
Bijlage F. Klachtenprocedure	46
Bijlage G. Klachtenformulier.....	48
Bijlage H. Calamiteitenformulier.....	50

1. Inleiding

Met dit pedagogisch beleidsplan en werkplan beogen wij informatie te geven over achtergrond en werkwijze van Bartele Kinderdagverblijven. Deze vindt in een aantal pedagogische stromingen zijn inspiratie, waaronder de Vrije Schoolpedagogiek, Gordon, Reggio Emilia en Montessori. We hebben geprobeerd het summier te houden. Voor een meer grondige uiteenzetting wordt verwezen naar andere bronnen. Een literatuurlijst is als bijlage opgenomen.

Bartele stelt zich tot doel om kinderen, naast de gezinssituatie, een beschermde huiselijke omgeving te bieden waar zij kunnen spelen en zich ontwikkelen, en waarin de opvoeding wordt ondersteund en met de ouders wordt gedeeld. Bartele wil een omgeving creëren die tegemoet komt aan de behoefte van kinderen om zelf ervaringen op te doen; een omgeving waarin ook de volwassen begeleiders elkaar stimuleren in het opdoen van eigen ervaringen.

Waarom een pedagogisch beleidsplan? Het werken met kinderen is niet vrijblijvend. Het vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Door middel van dit plan kunnen wij over onze visie, kwaliteit en professionaliteit in gesprek komen met collega's, ouders en instanties. Het is daarmee geen vastliggend plan, maar een middel om de werkwijze te toetsen, evalueren en zonodig bij te stellen.

Voorbehoud

Het hanteren van dit plan als inspiratiebron wil niet zeggen dat de praktijk hier volledig aan voldoet. Dat zou zowel onmogelijk zijn als niet wenselijk, omdat de ontwikkeling van de diverse mensen bij Bartele authentiek moet zijn, gebaseerd op de eigen krachten en talenten, net zoals die van uw kinderen. Daarom wordt in beide Bartele's gewerkt aan een eigen pedagogisch werkplan dat periodiek wordt bijgesteld.

2. Pedagogische visie

A. Uitgangspunt

Waar komt een talent vandaan en waar een beperking? Wij veronderstellen dat elk kind een bijzondere eigenheid heeft die niet alleen valt te herleiden naar nature en nurture factoren. Deze aanname heeft praktische consequenties: iedere verschijningswijze van een kind dient gerespecteerd te worden als een uiting van zijn 'komaf', ook als die niet overeenstemt met het verwachtingspatroon van leraar of opvoeder, of als die verschijningswijze 'lastig' is. Het heeft tot gevolg dat het opvoedingsproces erop gericht is het individuele tot zijn recht te laten komen. De opgroeiende mens moet ruimte worden geboden om aan de eigen ontwikkeling vorm en inhoud te kunnen geven, waarbij de opvoeder een voorwaardenscheppende rol heeft.

B. Visie op het werken met kinderen van 0 tot 7 jaar

Op basis van het voorgaande kan de visie op het werken met kinderen als volgt worden omschreven: Ieder kind is een unieke persoonlijkheid die zijn eigen unieke levensweg zal gaan en op die manier iets zinvols zal bijdragen aan de wereld. We helpen het kind zelf zijn eigen unieke vaardigheden, te ontdekken en te ontwikkelen door de wil te stimuleren. Opdat het later, als volwassene, het doorzettingsvermogen bezit om daadwerkelijk uit te voeren wat het zich tot doel heeft gesteld. Door bewust de zintuiglijke omgeving van het kind vorm te geven, door het te omringen met mooie, goede en waarachtige dingen kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de grondslag vormt voor een positieve levenshouding.

Plezier in het leven maakt het gemakkelijker open te staan voor anderen en geeft de kracht en de inventiviteit om creatief om te gaan met problemen. In het samenzijn met andere kinderen leert het kind zich ook sociaal en emotioneel te ontwikkelen. De leid(st)er wil een goede band met elk kind opbouwen, zodat het zich veilig en vertrouwd voelt en zich optimaal kan ontwikkelen. Zorg voor andere kinderen, zelfredzaamheid en zelfstandigheid worden gestimuleerd. Het vrije spel is daarbij voor het jonge kind onontbeerlijk. Daarin worden belevenissen van thuis en onderweg verwerkt. Vaak is het spel voor het jonge kind de eerste sociale oefening waarin het andere kinderen ontmoet. Spelen is doen en leren. Spelen is leven en scheppen, bewegen en sociaal contact maken.

C. Bijzondere aspecten van de pedagogiek

Wij hechten waarden aan een aantal aspecten die ook centraal staan in de vrije schoolpedagogie, die in het bijzonder van belang worden geacht voor de ontwikkeling van hechting, een goede zintuiglijke ontwikkeling en een evenwichtige verhouding met de omgeving. Het gaat om:

- Nabootsing
- Rust, ritme en herhaling
- Respect, eerbied en dankbaarheid
- Wilsopvoeding
- Het ontwikkelen van de zintuigen: tastzin, bewegingszin, evenwichtszin, levenszin

I. Nabootsing

In de eerste zeven levensjaren staat het kleine kind geheel open voor de wereld en laat deze in het volste vertrouwen binnenstromen. Het treedt haar met een actieve belangstelling tegemoet. Het kind is gevoelig voor stemmingen van buiten en ontvankelijk voor de intenties en de innerlijke houding van waaruit de opvoeders handelen. Vanuit de inleving in een ander mens beweegt het kind als het ware mee met de bewegingen die van de ander uitgaan; het neemt impulsen over. Wanneer een kind een gebaar of een intonatie van een ouder of verzorger nabootst, komt dit omdat het kind volledig leeft in het gebaar van de betreffende persoon en er één mee is. De beweging wordt innerlijk overgenomen en van binnenuit ontstaat dan het uiterlijke gebaar van het kind, voor zover de beheersing over het lichaam dit toelaat. Ook een baby, die in de ontwikkeling nog niet zover is dat hij de gebaren en klanken van de volwassene al in uiterlijke zin kan nabootsen, beweegt innerlijk mee met elk gebaar en elke stembuiging. Het nabootsen door het jonge kind is niet een passief kopiëren, maar een activiteit waarbij het gehele organisme van het kind actief betrokken is.

Waar komt een talent vandaan en waar een beperking? In de antroposofie wordt verondersteld dat de individualiteit niet pas ontstaat met de geboorte, maar dat er iets is als een voor-geboortelijke wereld. Deze aanname heeft praktische consequenties: iedere verschijningswijze van een kind dient gerespecteerd te worden als een uiting van zijn 'komaf', ook als die niet overeenstemt met het verwachtingspatroon van leraar of opvoeder, of als die verschijningswijze 'lastig' is. Het heeft tot gevolg dat het opvoedingsproces erop gericht is het individuele tot zijn recht te laten komen. De opgroeiende mens moet ruimte worden geboden om aan de eigen ontwikkeling vorm en inhoud te kunnen geven, waarbij de opvoeder een voorwaardenscheppende rol heeft.

Je zou kunnen zeggen dat de nabootsing een eigen schepping is van het kind, datgene wat het uit eigen kracht voltrekt, creëert en teweegbrengt. Dit eigen scheppingsproces wordt op gang gebracht doordat het kind zich volledig vereenzelvigd met zijn omgeving. Nabootsen is in deze zin niet een klakkeloos volgzzaam imiteren, maar een actief opnieuw scheppen. De wil van het kind wordt daarmee gevormd, geleid en opgevoed. De rol van de opvoeder is dus niet om dingen aan te leren of opdrachten te geven, maar om er vanuit totale persoonlijkheid te zijn, het kind voor te leven, dingen met aandacht te doen zodat het kind vanuit enthousiasme mee wil doen.

Jens staat bij het houten fornuisje en roert ijverig in een pannetje met kastanjes. Af en toe kijkt hij naar juffie, die ook in een pan roert. Ze maakt appelmoes. Hij heeft gekeken hoe ze de stukjes appel in de pan deed. Nu ziet hij hoe ze met een lepel een hapje appelmoes uit de pan schept, blaast en proeft. Ze doet er wat honing bij. Jens schept ook een beetje uit zijn pan, hij blaast en proeft. "Moet honing bij!", zegt hij en roert verder. Dan loopt hij naar juffie. Zij schept wat appelmoes op een bordje. Hij mag even proeven. "Goed blazen hoor, want het is nog warm", zegt juffie.

Als hij de appelmoes op heeft, loopt hij naar zijn eigen pannetje en schept een kastanje op een schoteltje. Hij zet het op een tafeltje en zegt: “Blazen hoor, het is nog warm.” Met een lach op zijn gezicht roert hij verder in zijn pannetje.

II. Rust, ritme en herhaling

Rust, ritme, en herhaling dragen bij aan de ontwikkeling van een gevoel van veiligheid en zelfvertrouwen. Een klein kind gedijt goed in een sfeer van **rust**. Dat betekent niet dat het helemaal stil moet zijn, dat er geen activiteit zou moeten zijn of dat alles heel langzaam gedaan zou moeten worden. Het gaat er om dat het kind de gelegenheid krijgt om in het tijdloze te zijn, om ongestoord in het nu te zijn, zonder opgeschrikt, afgeleid, of opgejut te worden. Het is daarom van belang dat er momenten zijn waarop een kind ongestoord kan spelen. Zonder dat het van buitenaf gestuurd, geleid of afgeleid wordt. Zo kan het de wereld om zich heen verkennen, ontdekkingen doen, vaardigheden oefenen, indrukken opdoen en verwerken. In deze ongestoorde, dromerige sfeer van rust kan de ontdekkingsdrang, nieuwsgierigheid en verwondering van het kind zich uitleven.

Voor de dagelijks terugkerende handelingen en de daarbij behorende overgangen, kan het kind veel steun, houvast en herkenning ontlenen aan een vaste volgorde, een vaste dagindeling en vaste gewoontes en rituelen. **Ritme** is voor een klein kind een steun om thuis te raken in zijn lichaam, om de levensprocessen goed op gang te helpen, om een evenwichtige energiehuishouding op te bouwen en om veerkracht te ontwikkelen. Een dag is bij voorkeur ritmisch opgebouwd en kent momenten van (in)spanning en ontspanning. Door **herhaling** van de handelingen ontstaat herkenning bij het kind en dat geeft houvast. Het biedt emotionele veiligheid. Als het kind dagelijks op regelmaat kan rekenen, ontwikkelt het vertrouwen. Ook ontstaan door de herhaling de goede gewoontes die alleen in de kinderjaren verworven kunnen worden.

Ezra zit op een stoeltje bij de tafel. Hij heeft de hele tijd gespeeld, maar nu kijkt hij naar juffie. Kijk ze doet haar schort af. Hij pakt zijn stoeltje en zet hem naast juffies stoel in de kring. Dan rinkelt het belletje (dit is een voorbeeld, geen norm) en komen ook de andere kinderen. Hij kijkt naar de schaal met schoongemaakt fruit die midden in de kring staat. Straks mogen ze kiezen, wat zal hij pakken? Als het op is gaat juffie vertellen en dan opruimen, handen wassen, eten en naar buiten. Hij weet het allemaal, want elke dag is het zo.

III. Respect, eerbied en dankbaarheid

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbiedskrachten te ontwikkelen. Het ‘in de eigen waarde laten’ van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. Er doen zich steeds weer gelegenheden voor waarnaar met verwondering, eerbied en aandacht gekeken kan worden. De volwassene, die op deze wijze in het leven staat, kan zich dankbaar voelen voor dat wat het leven te bieden heeft. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Er ontstaat een innerlijk gevoel voor dankbaarheid.

“Juf, juf een spin!” Alle kinderen hollen naar de hoek waar Anouk met grote ogen naar de grond kijkt. “Hij heeft lange kriebel poten!” Juf komt rustig bij de kinderen staan en kijkt mee.
“Oh, dat is spin Wiedewin”, zegt ze. Die kennen ze allemaal van het liedje. Opeens beweegt de spin. Sommige kinderen gillen en springen achteruit.
“Kom”, zegt juf, “we brengen hem naar buiten, dan kan hij een vriendinnetje zoeken.” Ze zet een glas over de spin en schuift een stukje papier eronder. Dan pakt ze het op en loopt naar de deur. “Doe maar even open, Anouk”, zegt ze. Ze zet de spin in de tuin. “Dag spinnetje, zoek maar een vriendinnetje!” Ze zwaait en de kinderen zwaaien mee. De deur gaat dicht en de kinderen spelen verder. Soms hoor je nog even: “Spinnetje, zoek maar een vriendinnetje”.

IV. Wilsopvoeding

Het stimuleren van eigen activiteiten, het bieden van herhaling en regelmaat, het aanleren van goede gewoontes, en het richten van aandacht op de omgeving zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de wil en van daadkracht. Een goed ontwikkelde wil is een stevige basis voor het geestelijk en lichamelijk prestatievermogen op latere leeftijd. In de eerste zeven levensjaren worden het geheugen, het concentratievermogen en het doorzettingsvermogen ontwikkeld.

Achmed zit op de grond tussen de blokken. Hij zet voorzichtig het ene blok op het andere. Dan valt plotseling de toren om. Bom! Even schrikt hij van het lawaai en kijkt om zich heen. Dan zet hij weer voorzichtig het ene blok op het andere. Blokje voor blokje, dan gaat het scheef en de toren valt om. Nu schrikt hij niet meer, maar begint snel weer te bouwen. Vlug zet hij de blokjes op elkaar, tot ze allemaal op zijn. De toren is klaar! Dan verschijnt er een lach op zijn gezicht. Hij kijkt even om zich heen en duwt resoluut tegen de toren. Deze valt met rommelend geluid in elkaar. Het lachje wordt schateren en hij bouwt weer

snel een nieuwe toren. Blokje na blokje na blokje en dan...

V. Het ontwikkelen van de zintuigen

Door middel van de zintuigen komen we in contact met onszelf en met de buitenwereld. Het kleine kind is nog een en al zintuig, alle indrukken komen ongefilterd binnen. Het heeft nog niet geleerd de verschillende zintuiglijke indrukken naar 'waarde' te schatten en de niet waardevolle te negeren. Alles wordt opgenomen. We proberen die onbevangenheid te behouden en te behoeden door te waken over de kwaliteit van de zintuiglijke indrukken. Inrichting en kleurgebruik in de ruimte, voeding, keuze van materialen en de hoeveelheid speelgoed zijn daarop afgestemd.

Een volwassen mens heeft meerdere zintuigen tot zijn beschikking. In de vrije school pedagogiek wordt bij het jonge kind bijzondere aandacht gegeven aan de *tastzin*, de *levenszin*, de *bewegingszin* en de *evenwichtszin*. Door deze zintuigen ervaren kinderen een fundamentele relatie tussen hun lichaam en hun omgeving. De lichaamsgebonden zintuigindrukken leggen de basis voor psychische en geestelijke vermogens op latere leeftijd. Zo vormt bijvoorbeeld het vinden van evenwicht in lichamelijke zin het referentiekader om ook innerlijk evenwicht te kunnen beleven.

Met de *tastzin* ontdekt het kind zijn omgeving en zijn lichaam. Via aanraken, betasten en grijpen komt het kind tot 'begrijpen'. Niet voor niets zetelt het linguïstisch vermogen in het zelfde gebied in de hersenen alwaar eerder ook de motorisch ervaringen zijn opgedaan. Het kind ervaart met een tastervaring een bepaalde weerstand waardoor het zichzelf en zijn omgeving ervaart, en de grens daartussen. Een goede ontwikkeling van de tastzin kan op latere leeftijd bijdragen aan vertrouwen in de wereld, een belangrijk fundament voor het verdere leven. Bij de lichamelijke verzorging, het gedragen worden en op schoot zitten wordt met dit zintuig rekening gehouden. Ook spelmaterialen worden bewust gekozen. Ze zijn van hoge kwaliteit en natuurlijk van aard zoals hout, emaille, wol, katoen, linnen, zijde en fluweel. En er worden onder andere water, zand, eikels, kastanjes en schelpen aangeboden.

Met de *levenszin* ervaart een kind of het zich goed voelt of niet, of het honger of dorst heeft, of het moe of uitgerust is, of het zich ziek of behaaglijk voelt of pijn heeft. Het vermogen om harmonie en disharmonie binnen het lichaam waar te nemen, kan ook helpen om een goede basis te ontwikkelen om 'gezonde' of 'zieke' situaties buiten het eigen lichaam, in sociale situaties te kunnen onderscheiden. Belangrijk voor de ontwikkeling van de levenszin is een goede lichamelijke verzorging, gezonde voeding, een regelmatig (slaap)ritme in de dag en alles wat er toe bijdraagt dat het kind zich behaaglijk voelt.

De *bewegingszin* stelt ons in staat om van binnenuit onze eigen bewegingen waar te nemen door de spanningsverschillen in onze spieren. Het kind ervaart hoe het zich in de ruimte beweegt, dat het loopt, kruipt, springt etc. Voor de ontwikkeling van de bewegingszin zijn zowel de grove als de fijne motoriek van belang, afgewisseld met momenten van rust. Ook ritmische bewegingen bij liedjes of kringspelen werken bevorderend. Met een goed

ontwikkelde bewegingszin kan een kind makkelijker innerlijk en uiterlijk meebewegen met de ander, gevoel voor vrije beweging & richting ontwikkelen en gevoel ontwikkelen voor non-verbale communicatie.

Als het kind de zwaartekracht leert overwinnen wordt de *evenwichtszin* ontwikkeld. Het leert zich op te richten en te lopen. Vervolgens ontwikkelt het zijn vermogen tot ruimtelijke oriëntatie. De drie fundamentele ruimterichtingen boven, onder, links, rechts, achter en voor worden geoefend en veroverd. Bijvoorbeeld door te klimmen, springen, balanceren op een balk, hinkelen, torens van blokken te bouwen en bouwwerken te maken van kisten en planken. Een goed evenwicht in lichamelijke zin geeft een rustpunt van waaruit je alles kunt overzien en legt de basis voor innerlijk evenwicht, innerlijke rust en voor gevoel van evenwicht in overdrachtelijke zin.

Op de tafel staat een grote kom met meel. Juffie heeft er net wat zout bij gedaan. Er naast staat een kommetje met gistmengsel dat al begint te borrelen. De kinderen staan er omheen. Lotte staat vlakbij de schaal en steekt haar handje even in het meel. Haar vingers zijn helemaal wit geworden. Ze likt er even aan. “Bah, vies!”. Ze kijkt hoe juffie het deeg maakt. Dan krijgen ze allemaal een stukje om hun eigen broodje te maken. Lotte proeft weer even van het deeg. Het smaakt nog steeds niet zo lekker. Ze kneedt en kneedt en dan is het broodje klaar. Juffie zet het in de warme oven. Nu gaat het lekker ruiken. De broodjes komen warm en geurend uit de oven en als ze afgekoeld zijn mogen ze opgegeten worden. Ze zet haar tandjes in het knapperige broodje. “Mmmm, nu smaakt het lekker!”.

3. Competentiegerichtheid

A. Sociaal emotionele veiligheid en geborgenheid

Kinderen moeten zichzelf kunnen zijn op Bartele. Pas dan kunnen ze zich ontwikkelen. Een kind moet om zichzelf te kunnen zijn zich veilig en geborgen kunnen voelen. Een aangename, rustige en verzorgde omgeving zal het kind mede aanzetten tot geconcentreerd werk of spel. De rust is belangrijk (Montessori). Bij Bartele is alles overzichtelijk en netjes in mandjes of bakken opgeborgen. Datgene wat een kind nodig heeft voor het spelen, wordt vooraf klaargezet of op kindhoogte neergezet.

A.1 Houding van de leidster

De groepsleiding ontwikkelt een veilige band met de kinderen. Zij zorgen ervoor dat de kinderen gezien en gehoord worden. Kinderen voelen dan dat ze geaccepteerd zijn.

Wat doet de leiding om bij een kind dit gevoel te vormen c.q. versterken?

- alle kinderen worden op dezelfde wijze behandeld, zonder voorkeuren;
- de leidster benadert het kind op een positieve manier;
- de leidster let op de signalen van kinderen en speelt in op diens behoefte;
- de leidster besteedt aandacht aan de verschillende emoties van het kind.

A.2 Vaste dagritme en kleine vestiging

We werken met een vast dagritme. Daarbij is Bartele' een klein kinderdagverblijf. Iedereen kent elkaar, er zijn niet veel wisselingen van kinderen en de ruimte is te overzien. Het gevoel van veiligheid en geborgenheid wordt hierdoor versterkt.

A.3 Baby's/dreumesen

Bij binnenkomst van een nieuwe baby of dreumes ontfermt een vaste leidster zich over het kind. Er is veel aandacht voor het zich thuis voelen op de vestiging en om een relatie op te kunnen bouwen met de leidster. Deze leidster is ook het aanspreekpunt voor de ouder van dat kind.

Volgens Montessori wordt in de subfase van 0 tot 3 jaar alles uit de omgeving geabsorbeerd. Met zijn "absorberende geest" neemt het kind enorm veel indrukken op, in deze periode nog onbewust. Beweging ontwikkelt hun coördinatie en hun intelligentie. Zowel binnen als buiten de groep moeten de kinderen de gelegenheid hebben tot bewegen. Voor wat betreft de ontwikkeling van deze groep gebruiken we leesmateriaal van Riksen-Walraven.

De materialen die we gebruiken zijn veel zachte materialen met o.a. diverse geluiden en kleuren. We stimuleren het gehoor met bijvoorbeeld muziek. Het gevoel door het voorlezen van o.a. verhaaltjes en met liedjes, de tast door materialen te laten voelen, reuk door geuren te laten ruiken en zien door bijvoorbeeld met een spiegel te werken en kiekeboe spelletjes te spelen. Dagelijks zijn we 1-op-1 bezig van leidster met kind met activiteiten om individuele aandacht aan het kind te kunnen geven. Tijdens de verschoonmomenten en voedmomenten benutten we de tijd om met het kind te praten en kleine spelletjes te doe

B. Sociale competentie

De sociale en emotionele ontwikkeling is niet los van elkaar te zien, immers in contact met anderen ontwikkelen emoties zich. Kenmerkend voor de sociale ontwikkeling van een kind is dat het zich in toenemende mate zelfstandig kan bewegen in de omgeving en de samenleving waartoe het behoort.

Kinderen komen op ons kinderdagverblijf in contact met andere kinderen en leren zo om te gaan met elkaar. Ze leren zowel zelfstandig te zijn en de gemeenschapsregels (het leren van manieren, omgangsvormen). De leidster ondersteunt de kinderen in het contact en omgang met elkaar.

De leidster doet dit door:

- zelf het goede voorbeeld te geven;
- de kinderen sociale basisregels uit te leggen wat wel en wat niet mag (peuters);
- op de groep een sfeer te maken waar alle kinderen zich thuis bij voelen;
- gevoelens van het individuele kind zien en ze verwoorden naar andere kinderen toe en naar het kind zelf (dreumes en peuter);
- de kinderen te begeleiden tijdens conflictsituaties. Daarbij kinderen zoveel mogelijk zelf de problemen laten oplossen (peutergroep);
- het spelen van kringspelletjes/gezelschapsspelen waardoor de kinderen leren om op hun beurt te wachten (dreumes en peuter);
- de kinderen te leren zelf te spelen en zelf op onderzoek te gaan tijdens hun spelactiviteiten en daarmee hun eigen ervaringen op te doen. Zo zal de leidster kinderen bij het vrij spelen stimuleren om verschillende items te onderzoeken; om iets uit de kast te pakken en ermee aan de gang te gaan (dreumes en peuter);
- de kinderen zelfvertrouwen geven door ze zelf dingen te laten doen zoals zelf speelgoed opruimen na het spelen/elkaar helpen tijdens gezamenlijke activiteiten (dreumes en peuter). Bij een baby wordt het zelfvertrouwen vergroot door het kind positief te bekrachtigen (complimenteren) in datgene wat het doet;
- de kinderen de leidsters te laten helpen. Bijvoorbeeld bij het tafeldekken/boodschappen doen/afwassen (peutergroep);
- uitstapjes te maken met de kinderen waardoor hun belevingswereld verruimd wordt;
- toneel met de kinderen te spelen. De kinderen ontwikkelen op deze manier hun zelfvertrouwen om zich te uiten. Ook leren kinderen het samenspelen/samendoen (peuters).

C. Persoonlijke competentie

Elk kind doorloopt dezelfde fasen, maar niet elk kind doet dat in hetzelfde tempo. De eerste fase is de zintuiglijke; daarna volgt de verstandelijke ontwikkeling.

Wij willen de kinderen zo veel mogelijk stimuleren en begeleiden in hun zelfstandigheidontwikkeling. Dit gebeurt uiteraard weer spelenderwijs, met aandacht voor de leeftijd en persoonlijkheid van het individu. Een kind met zelfvertrouwen is in staat om allerlei problemen adequaat aan te pakken. Een kind wordt dan competent. Bij Barteles' krijgen de kinderen de mogelijkheid om te exploreren. We bieden hen een uitdagende

omgeving aan waarin hun nieuwsgierigheid geprikkeld wordt en ze de mogelijkheid hebben om te ontdekken. Het spelmateriaal is daarop uitgezocht. Door middel van spel worden situaties en mogelijkheden nagebootst en geoefend. Ze leren problemen op te lossen.

We begeleiden ze in het verkrijgen van competentie. Voor de leidster betekent dit juist het kind niet te helpen bij het strikken van de schoenveters, maar het kind het zelf te laten doen ook als dit tijd kost. Of als de kinderen met een werkje klaar zijn, ze het zelf te laten opruimen, hun tafeltje schoon te maken en een nieuw werkje laten pakken.

C.1 Taalontwikkeling

Op Bartele wordt er veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van de taal bij de kinderen. De voertaal op Bartele is Nederlands. De leidster praat, leest en vertelt veel. Ze drukt zich exact uit, en brengt geduld en respect op voor de behoeften van de kinderen. Zij bekijkt het kind en is attent op de gevoelige periode waarin deze verkeerd.

De basishouding van de leidster is:

- Doe mee met het kind op hun niveau.
- Observeer verzamel informatie, voel in en luister naar het kind.
- Behandel het kind als gelijkwaardige gesprekspartner en pas je aan hen aan.
- Respecteer wat kinderen zeggen.
- Moedig de kinderen aan het gesprek uit te breiden.
- Stel niet zomaar vragen.

Elk kind wordt als individu benaderd. De leidster stimuleert de kinderen om zich verbaal uit te drukken, door:

- het spelen van taalspelletjes met de kinderen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van kijkboekjes en illustratiekaarten;
- de getallen te oefenen met de kinderen (telspelletjes). Hierbij kan bijvoorbeeld op speelse wijze gebruik worden gemaakt van rozijnen tijdens het tellen;
- het voorlezen en kinderen vragen het verhaaltje na te vertellen. Hierbij let de leidster erop dat alle kinderen actief deelnemen;
- met de kinderen met thema's te werken zoals jaargetijden of dieren;
- spelletjes met de kinderen te spelen waarbij het leren van vormen, kleuren, cijfers, letters, dagen, maanden en seizoenen centraal staan. Tijdens deze spelen maken we o.a. gebruik van illustratiekaarten, boeken en puzzels;
- met de kinderen gesprekken te voeren, al dan niet in een kring of individueel;
- met de kinderen muziek te spelen en te zingen. Hierbij kunnen de kinderen zich geheel uitleven met zang en dans, en wordt tevens de taal geoefend.

Kinderen die de Nederlandse taal nog niet machtig zijn en thuis een vreemde taal spreken, worden door de leidsters alleen in de Nederlandse taal aangesproken. Op deze manier stimuleren wij ook deze kinderen in hun Nederlandse taalontwikkeling.

De leidsters letten erop dat zij het goede voorbeeld geven. Ze praten duidelijk en correct Nederlands.

C.2 Lichamelijke ontwikkeling

Lichamelijke ontwikkeling van kinderen wordt onderverdeeld in de grove en fijne motoriek en het ontwikkelen van de zintuigen.

Onder grove motoriek wordt verstaan de samenhang en bewegingen van de armen, benen en het romp zoals trappelen, steunen, zitten, kruipen, rollen, gooien, lopen, buigen, springen, enz. Om de ontwikkeling van deze motoriek te stimuleren/bevorderen worden er dansspelen en bewegingsspelen door de leidsters met de grote kinderen uitgevoerd. Zo zijn er lichamelijke oefeningen (op de plek en door de ruimte bewegen, met voorwerpen bewegen, opvolgen/uitvoeren van beweging). Er wordt per sessie spelletjes gedaan waar voornamelijk één beweging centraal staat.

Daarnaast dansen de kinderen (ervaren en beoefenen van maat en ritme) vrij op muziek dat dagelijks wordt gespeeld en wordt er voor de grotere kinderen balletles gegeven. Voor de baby's zijn er oefeningen zoals het rollen of kruipen.

Onder fijne motoriek verstaan we de fijne oog-hand coördinerende bewegingen zoals vasthouden, aankleden, zelfstandig eten, kralen rijgen, blokken opstapelen, enz. Om de ontwikkeling van deze motoriek te stimuleren/bevorderen worden er dagelijks activiteiten door de leidsters met de grote kinderen ondernomen. Zo wordt er dagelijks geknutseld met klei of verf. Het tekenen met de kinderen gebeurt veelvuldig, maar ook het samen puzzelen met de kinderen.

Met de baby's is het gericht op het aangeven van iets of het rollen van een bal naar de baby en het terugrollen ervan of iets laten vasthouden. Het herkennen van voorwerpen zoals ze klinken, aanvoelen, smaken en ruiken en hoe ze eruitzien als ze een deel aan het zicht onttrokken zijn, is een belangrijke ervaring voor kinderen. Het legt de basis voor het vormen en begrijpen van symbolen. Kinderen zien bijv. een metalen handvat uit het zand steken en denken meteen aan een schop. Ze horen een geronk in de lucht en stellen zich een vliegtuig voor. Ze ruiken een bepaalde kooklucht en weten dat er spaghetti in de pan zit.

Voor de grotere kinderen kunnen de kleuren geleerd worden, er kan met materialen in verschillende blikjes een bepaald geluid gemaakt worden of kinderen laten voelen aan macaroni als het gekookt of ongekookt is (grotere kinderen).

Voor de baby's wordt er gewerkt met allerlei soorten materialen waaronder houten of pluchen voorwerpen. Natuurlijk wordt er dagelijks geluisterd naar leesboeken op cassette of liedjes voor klein en groot en daarop gedanst. Er wordt gewerkt met geuren door een kind te laten ruiken aan een doos waar bijv. chocolade heeft ingezet.

De diversiteit aan materialen die we op het dagverblijf hebben zijn erop gericht de 3 categorieën van de lichamelijke ontwikkeling te stimuleren en worden leeftijdsspecifiek aangeboden. Daarbij biedt de buitenspeelplaats veel mogelijkheden voor bijvoorbeeld fietsen of op een been te kunnen hinken.

C.3 Cognitieve ontwikkeling

Volgens Montessori heeft 'ieder kind zijn eigen ontwikkelingstempo'.

De kern van de methode is het contact met een stimulerende omgeving. Volgens Montessori ontwikkelt de intelligentie zich door de "*sensomotorische*" ervaring, door op jonge leeftijd oefeningen te doen waarmee alle zintuigen worden ontwikkeld en door oefeningen van de oog- handcoördinatie scherpen volgens Montessori kinderen hun geest (intelligentie). Een goed ontwikkelde waarneming helpt het kind bij het opnemen en leren kennen van de buitenwereld.

Door met veel verschillende materialen te werken en alle zintuigen te stimuleren, wordt het leren aangemoedigd. Dit komt terug in bijv. de schudkokers met verschillende geluiden, de zelfgemaakte voelzakjes, en de spulletjes in de winkel die ruiken naar de artikelen. Een kind leert eerst van concrete materialen en door te doen. Vervolgens vormt het beelden en woorden. Met de aard van de 'werkjes' wordt ingespeeld op de van nature aanwezige drang van kinderen om dingen te onderzoeken en te ontdekken

De leidster stimuleert het kind door:

- spelenderwijs het spel te begeleiden met taal;
- spelmateriaal aan te bieden dat passend is bij de fase van het kind;
- uitleg te geven van iets of informatie te geven.

C.4 Creatieve ontwikkeling

Een leidster brengt vooraf aan het spel ordening aan in de ruimte. Spelen is zeer belangrijk voor een kind. Door middel van spel bepalen kinderen zelf de situaties en geven ze het zelf vorm zoals zij dat willen.

Elk kind is uniek. Sommige kinderen weten echter niet wat ze met een werkje moeten doen of pakken niet zelf iets. De leidster stimuleert het kind door het kind bij de hand te nemen en te vragen: "Zullen we een werkje pakken? Ja? Uit welke kast wil je dan iets? Pak het zelf maar." De leidster blijft er even bij en neemt vervolgens afstand als het kind het zelf verder kan. Andere kinderen zijn juist weer zo druk bezig, dat ze helemaal vergeten om iets te eten. Deze kinderen moeten juist er weer aan herinnerd worden dat ze dan even niet kunnen spelen.

Bij de creatieve ontwikkeling stimuleert de leidster het kind door:

- het kind te laten fantaseren;
- ervoor te zorgen dat het kind gebruik kan maken van verschillende materialen;
- het kind zelf te laten ontdekken.
- rollen te laten spelen.
- door verhalen te laten verzinnen.
- het kind kennis te laten maken met voorwerpen.

De leidster ondersteunt de speelsheid van het kind. De kinderen zijn degene die het doen en de leidsters doen mee met de kinderen. De leidster breidt soms het spel uit van een kind door het bijvoorbeeld nieuw materiaal te geven.

C.5 Ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid

Kinderen krijgen op het kinderdagverblijf de mogelijkheid om zichzelf te zijn en een eigen ik te hebben. Ze leren in de omgang met anderen wie ze zijn.

De leidster stimuleert het kind door:

- respect te hebben voor de autonomie van het kind;
- zoveel mogelijk zelf de problemen op te laten lossen;
- zelf dingen op te pakken zoals het smeren van een boterham.

D. Het overbrengen van waarden en normen

Een kind wordt gevormd door de omgang met volwassenen en andere kinderen. Kinderen leren waarden en normen in de relatie, communicatie en interactie tussen kinderen onderling en tussen kinderen en volwassenen. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften naar de manier waarop mensen zich behoren te gedragen.

Kinderen leren spelenderwijs om op een respectabele manier met elkaar om te gaan. Hierin vervult de groepsleidster een belangrijke voorbeeldfunctie. In haar handelen en houding brengt de zij haar waarden en normen over op de kinderen.

De overdracht en vorming van waarden en normen vindt plaats langs verschillende lijnen:

1. Pedagogisch medewerkers in relatie tot het kind:

- geven het goede voorbeeld door te letten op hun taalgebruik, hun gedrag en (sociaal affectieve) houding.
- tonen respect door het kind bij de naam te noemen, aan te kijken als ze tegen het kind praten.
- leert kinderen respect te hebben voor elkaar door kinderen, collega's en ouders met respect te behandelen;
- accepteren kinderen zoals zij zijn. Ieder kind is een individu en alle kinderen zijn verschillend (gesloten, druk, verlegen);
- stellen kinderen op hun gemak. Dit geeft kinderen een gevoel van veiligheid, vertrouwen en geborgenheid wat van belang is voor hun ontwikkeling;
- elk kind heeft een individuele aanpak nodig. Als het kind na een aantal keren waarschuwen niet luistert dan wordt het kind gecorrigeerd door middel van afleiden, boos kijken of even apart zetten (dreumes/peuters).

2. Zorg in de groep:

- respect voor materiaal, dus geen speelgoed/dingen kapot maken;
- samen spelen, dus geen speelgoed van elkaar afpakken;
- aardig voor elkaar zijn, dus niet slaan, bijten of gillen;
- aardige dingen zeggen, dus niet negatief over elkaar praten;
- bij verdriet goed gebruik weten te maken van humor.

- stimuleert kinderen op een positieve manier door complimentjes te geven en uitleg te geven over hun gedrag.

3. Activiteiten :

- wanneer het eten op tafel gezet wordt, wordt er op elkaar gewacht. Door rituelen wordt het begin (liedje zingen voor de waarde van gezamenlijk eten en voedselbereiding) en het eind (handjes/mondjes schoonmaken voor de hygiëne) van de maaltijd aangegeven.
- samen opruimen is een gezamenlijk activiteit. Er wordt netjes met het speelgoed omgegaan (dreumes/peuters).
- er is ruimte voor ieder kind om zich te ontplooiën (emotioneel, creatief, motorisch, cognitief);
- de waarde van structuur, vertrouwen en herkenning wordt bestendig via een vaste dagindeling en het stellen van regels en grenzen
- Het belang van begrip en erkenning van van het eigene van ieder kind wordt mede geuit door ieder kind bij vertrek een portfolio mee te geven van een aantal van hun werken.
- Ook met de overgang naar de peuterafdeling van de basisschool wordt zorgvuldig omgegaan. Hierover kan – indien gewenst - overleg plaatsvinden met de ouders, waarbij de leid(st)er een adviserende en ondersteunende rol kan hebben.

Een aantal aspecten van dit onderwerp worden uitgebreider beschreven onder 4F, Binnen- en buitenruimte.

4. Praktische invulling

A. De indeling in stamgroepen & leeftijdsopbouw

Op Bartele, Trompenburgstraat is er een verticale groep voor kinderen van 0 tot 4 jaar en op Bartele, Rijnstraat twee horizontale groepen. Een babygroep van 3 maanden tot 1,5 a 2 jaar, en een peutergroep van 1,5 a 2 jaar tot 4 jaar. Bij aanvang van de opvang wordt met de ouder vastgesteld in welke stamgroep het kind geplaatst wordt. Tevens wordt de ouder dan geïnformeerd over de stamgroep en daarmee verbonden vaste beroepskrachten.

Voor de bezetting van de stamgroepen, ofwel de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk aanwezige kinderen geldt tenminste:

- a. één beroepskracht per vier kinderen in de leeftijd tot één jaar;
- b. één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
- c. één beroepskracht per zes kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
- d. één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.

Het aantal beroepskrachten, zoals hierboven beschreven, wordt bij een gemengde leeftijdsgroep bepaald aan de hand van de voor de aanwezige leeftijdscategorieën geldende maximale aantallen kinderen, waarbij aan het eind van de berekening naar boven kan worden afgerond.

De stamgroepen, of groepsindeling, is als volgt:

Opbouw van de stamgroepen op Bartele 1, vestiging Trompenburgstraat:

Bartele, vestiging Trompenburgstraat heeft één verticale groep van 16 kinderen. Kinderen op de verticale groep blijven vier jaar in dezelfde groep met dezelfde pedagogisch medewerkers. Dit is veilig en vertrouwd en de kinderen bouwen een goede band op met de medewerkers. We creëren een sfeer die ervoor zorgt dat de kinderen zich prettig en veilig voelen, met aandacht voor zelfstandigheid én sociale vaardigheden.

De kindontwikkeling op de verticale groep

Er is meer aansluiting op de natuurlijke gezinssituatie waarin ook verschillende leeftijden bij elkaar zijn. Het is mogelijk om broertjes en/of zusjes in dezelfde groep te plaatsen.

De kinderen leren op een natuurlijke wijze rekening te houden met elkaar en worden gestimuleerd in hun sociale vaardigheden.

Kleintjes kunnen zich in hun ontwikkeling optrekken aan de oudere kinderen. Oudere kinderen leren de jongere kinderen te helpen.

De taalvaardigheid wordt extra gestimuleerd doordat kinderen taal en taalspelletjes, zoals liedjes, ook boven hun niveau krijgen aangereikt.

Kinderen kunnen zich ontwikkelen in hun eigen tempo. Ze kunnen op hun eigen niveau meedoen aan verschillende activiteiten.

Beroepskracht – kindratio: bij een verticale groep met kinderen van 0-4 jaar is de verdeling $(4+5+6+8):4 = 5,75$ kinderen per leidster. Afgerond dus 6 kinderen op 1 leidster of 2 op 12. De maximale groepsgrootte is 16 kinderen. Er mogen niet meer dan 8 kinderen onder de 1 jaar zijn en er zijn 3 leidsters aanwezig bij 16 kinderen.

Bij de verzorging of activiteiten worden de kinderen verdeeld over de leidsters. De ene dag heeft de leidster de groep van 0 - 1,5 en de andere dag van 1,5 - 4 jaar. Dit is afhankelijk van de samenstelling in leeftijden van de groep.

Opbouw van groepen op Bartele 2, vestiging Rijnstraat

In de babygroep zitten maximaal 9 baby's in de leeftijd van 3 maanden tot 1,5 a 2 jaar. Op deze groep werken standaard twee beroepskrachten per dag, en zijn minimaal drie beroepskrachten per week aan toegewezen.

In de peutergroep zitten maximaal 14 kinderen in de leeftijd van 1,5 a 2 jaar en 4 jaar. Op deze groep werken standaard twee beroepskrachten.

De groepen worden in de ochtend niet samengevoegd. Er zijn vanaf de vroege morgen 2 beroepskrachten aanwezig.

In de middag, van circa 16.30 tot 17.30 wordt de peutergroep samengevoegd, en soms gescheiden in een jonger groepje dat blijft spelen in de ruimte van de stamgroep, de rechtervleugel van het gebouw, en een ouder gedeelte in de grote speelruimte beneden gaat spelen.

Voor de overgang van dreumes naar de peutergroep, in het kader van hun overgangstraject, gaan dreumes al wel voor een gedeelte van de dag wennen aan de peutergroep. In casu niet in de ochtend, maar pas wanneer het rustig is, bijv. 11 uur, of in de middag om circa 15 uur (wanneer er spelmogelijkheden zijn). Hierbij is geen onderscheid voor activiteiten, anders dan dat deze dreumes nog niet op het hoogteplatform van het speeltoestel mag van de peutergroep.

Toewijzing van vaste groepen

Op Bartele I hebben kinderen meestal te maken met 2 vaste krachten per groep, soms 3. Ter bevordering van de kwaliteit heeft men landelijk ook 3 als norm aangegeven. Dat is mooi want op die manier worden wij ook gestimuleerd om er niet meer van te laten worden. Omdat beroepskrachten meestal parttime werken zijn dat er bij een volledige babygroep of peutergroep dus ook 3 krachten. Derhalve hebben kinderen op Bartele II ook 3 vaste beroepskrachten.

De meeste beroepskrachten werken op standaard dagen, soms wisselt dit echter ook. Over het algemeen weet men dus wanneer welke beroepskracht werkt. Gemiddeld 2 weken van te voren wordt de exacte roosterindeling van beroepskrachten en anderen bekend gemaakt.

B. Het verlaten van de stamgroep

Een stamgroep heeft ten hoogste 2 ruimtes. Zo heeft de peutergroep op de Rijnstraat een ruimte op de begane grond een lange ruimte met daartussen het sanitair en een extra speelruimte in het souterrain. De babygroep van de Rijnstraat heeft echter een ruimte die gescheiden kan worden in twee ruimtes door een tussendeur.

Onder bepaalde omstandigheden kan het kind de stamgroep ruimtes verlaten. Deze omstandigheden zijn:

- Uitstapjes in de eigen buitenruimte
- Uitstapjes naar buiten, bijv. naar Artis of naar het zwembad of de speeltuin in de buurt.
- Op de Rijnstraat vindt in de regel geen samenvoeging van de groepen in ochtend en namiddag plaats.
- Bij uitzonderlijke omstandigheden qua bezetting van leidsters en/of kinderen. Bijvoorbeeld wanneer veel kinderen ziek zijn of er een tekort is aan personeel en de invalkracht nog niet aanwezig is kan samenvoeging plaatsvinden.
- Bij gezamenlijke activiteiten op het kinderdagverblijf, zoals Sinterklaas, Kerst, een poppenkasttentoonstelling, een verhalenverteller, een muzikant etc.

Bij speciale activiteiten kunnen en mogen groepen ook samengevoegd worden als het om het maximale aantal kinderen per groep gaat. De kind-leidster ratio blijft uiteraard gelden, bij het naar buiten gaan wordt deze in de regel ook nauwer gehanteerd.

C. Vertaling naar de praktijk

Vanuit visie handelen in de dagelijkse praktijk vraagt veel van de houding van de opvoeder. Het vraagt de bereidheid om het kind - telkens weer - open tegemoet te treden. Dat betekent overigens niet dat er geen grenzen nodig zijn. Juist het aanbieden van specifieke activiteiten en het afleiden of ombuigen van minder gewenst gedrag nodigen het kind uit tot een vrije en unieke ontwikkelingsweg.

Vertrouwde thema's en handelingen uit de belevingswereld van het kind geven aanleiding tot het nabootsen van allerlei bezigheden. Het vegen van de vloer, het poetsen van de tafel, het bouwen van een huis, is voor een kind vanuit zijn fantasie na te bootsen met een minimum aan speelgoed. Huishoudelijke activiteiten zijn zinvolle en eenvoudige activiteiten voor het jonge kind om na te bootsen. Zij worden bewust goed voorgedaan door de opvoeders. Ook de houding van de leiding en de inrichting van de ruimte zijn belangrijk. Zij dragen bij, samen met de aard en kwaliteit van de activiteiten, tot het zich geborgen voelen. De belangrijkste aspecten in de ontwikkeling van jonge kinderen - beweging, schepping en nabootsing - worden hierdoor ondersteund en gevormd.

Iedere activiteit biedt specifieke mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en waar nodig het individuele kind extra ondersteuning te bieden. De ontwikkeling van sociaal-emotionele, motorische en cognitieve aspecten, taalontwikkeling, zelfredzaamheid en gevoel voor het kunstzinnige en ambachtelijke komen zo aan bod.

Voorbeelden van zulke activiteiten zijn:

- poetsen van de tafels

- vegen van de vloeren
- zemen van de ramen
- afwassen en drogen
- vouwen van de was
- broodbakken
- kruipen, wandelen, hinkelen, rennen, klimmen
- plakken
- vinger- en tafelspelletjes
- tekenen
- schilderen
- bijenwas kneden
- verhalen en versjes vertellen
- zingen
- muziek maken

De meeste activiteiten worden in een dag-, week-, maand- of jaarritme herhaald. Op de momenten dat er een activiteit gedaan wordt, mogen de kinderen in samenspraak met de leidsters, verzinnen wat er gedaan wordt. Dit wordt aan tafel, na een van de eetmomenten, besproken. Voor de leidsters is er een taak weggelegd om de besluitvorming te sturen: komen alle kinderen aan bod om te zeggen wat ze willen doen? Worden alle meningen en ideeën in overweging genomen? Tevens moeten de leidsters hoeden voor het gevaar dat de extroverte kinderen het merendeel van de activiteiten verzinnen. Als er een activiteit gekozen is, mogen de kinderen zelf beslissen of ze mee willen doen.

De leidsters nemen de leiding bij de uitvoering van een activiteit en tonen daarin zo veel mogelijk creativiteit. De basis van de activiteit moet herkenbaar zijn voor alle kinderen, maar daarnaast is eigen inbreng van de leidsters welkom. Creatieve inbreng van leidsters stimuleert de creatieve ontwikkeling van de kinderen en biedt voor alle kinderen in alle leeftijden voldoende uitdaging.

De kinderen worden tijdens de uitvoering van de activiteit gestimuleerd tot het verleggen van grenzen en exploratie. Dit gebeurt door een positief houding van de leidsters als basis en door complimenten te geven. Er wordt ook tijdens de uitvoering gelet op de kinderen die passief deelnemen: vinden ze het niet leuk? Zijn ze onzeker? Durven ze niet? Door uit te zoeken wat de reden is voor dit gedrag kan er naar een passende oplossing gezocht worden, zoals extra begeleiding of een helpende hand.

De activiteiten vinden plaats op de daarvoor bestemde plekken:

- creatieve activiteiten aan tafel;
- muziek en zang aan tafel;
- balspelen op de buitenruimte;
- vormen van kringetjes voor kringspelen op het lege plateau;
- dansen op het lege plateau.

Deze regel geeft de kinderen structuur en duidelijkheid. Drukke activiteiten, zoals dansen, muziek maken en buiten spelen, vinden bij voorkeur 's middags plaats, nadat de kinderen

geslapen of gerust hebben. Rustige activiteiten, zoals lezen, zijn meer geschikt voor het slapen of rusten.

Bij de invulling van een activiteit is het belangrijk van tevoren stil te staan bij de gemiddelde leeftijd van de groep kinderen die gaat deelnemen. Hierop moet de moeilijkheidsgraad van een activiteit worden aangepast. Creatieve inbreng moet dan zorgen voor voldoende uitdaging. Bij het kiezen van activiteiten wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met thema's die bij het desbetreffende seizoen passen en met feestdagen die passen binnen de verschillende culturen waarin de kinderen opgroeien. Dit bevordert het ontwikkelen van een respectvolle houding naar andere culturen en religie en begrip voor seizoenswisseling.

Nadat een activiteit is uitgevoerd, wordt er gezamenlijk opgeruimd. De leidsters nemen hierin de leiding en geven de kinderen taken, zodat het opruimen voor de kinderen een overzichtelijke bezigheid is.

D. Spelmateriaal

Bij Bartele is voldoende spelmaterial te vinden om verschillende kinderen van alle leeftijden mee te vermaken en uitdaging te bieden. Bij de aanschaf van dit spelmaterial is bewust rekening gehouden met de verschillende leeftijden, ontwikkelingsgebieden en ontwikkelingsfasen van de kinderen.

Het speelgoed ligt op vaste plekken. Dit geeft overzicht en is handig bij het opruimen. We hebben de afspraak dat als een kind is uitgespeeld met een stuk speelgoed, dit eerst opgeruimd moet worden alvorens het volgende stuk speelgoed gepakt wordt.

De leidsters begeleiden de kinderen bij het spelen met spelmaterial. Ze helpen de kinderen met uitkiezen, bieden iets aan wat de kinderen zelf niet snel kiezen, leggen waar nodig uit hoe bepaald spelmaterial werkt en spelen mee. Ze leren de kinderen ook om verantwoord met speelgoed om te gaan, zodat het speelgoed wat langer mee kan gaan.

Kinderen mogen ook speelgoed van huis meenemen. Dit kunnen ze eventueel in hun opbergbakje leggen als ze er niet meer mee willen spelen. Anders geldt de regel dat de andere kinderen er ook mee mogen spelen.

E. Dagritme

Het kleine kind gaat nog helemaal op in de beleving van het moment en kent nog niet de ordenende structuur van de tijd. Daarom is het van belang om het kind enerzijds tegemoet te komen in zijn behoefte om in alle rust tijdens zijn spel de wereld te ontdekken en in zich op te nemen, en anderzijds van buitenaf een duidelijke structuur aan te bieden van ritme en regelmaat. De dag heeft daarom een vast ritme en ziet er als volgt uit (gaarne zelf aanpassen):

Dagschema verticale groep, Trompenburgstraat

7.45 - 9.30 uur binnenkomen; vrij spel tot iedereen er is (totale groep).

09:30 -/10.30 uur fruit eten (totale groep)

Pedagogisch beleidsplan Bartele Kinderdagverblijven

10.30 uur	Groep wordt gesplitst of blijft de totale groep bij een groepsactiviteit de activiteitenkeuze: a. naar buiten b. hoeken (kinderen vanaf 1,5 jaar) c. individuele activiteit (1-op-1 activiteit met leidster) d. groepsactiviteit
11.30 uur	verhaal voorlezen (totale groep)
12.00 uur	lunch (totale groep)
13.15 uur	slapen/ rusten (0- 3 jarigen) Met wakkere kinderen wordt er een gerichte activiteit gedaan. Afhankelijk van de leeftijden van kinderen of gezamenlijke activiteit of gesplitst.
15.00 uur	tussenmaaltijd (b.v. sap/ fruit/ cracker; totale groep)
15.30 uur	herhaling van 10:30 uur.
16.30 uur	opruimen (kinderen vanaf 1,5 jaar mee helpen mee) en met de kinderen
tot	1,5 jaar een gerichte activiteit.
17.00 uur	boekje lezen en naar huis (totale groep).
-17.45	

Splitsen van de groep:

de groep wordt met slapen altijd; en met activiteiten regelmatig gesplitst. Dat betekent dat er dan leeftijdsgerichte activiteiten gedaan kunnen worden en dat kinderen tijdens slaapmomenten verdeeld zijn in de 2 slaapkamers. Voor de baby's ligt de nadruk dan op kleine activiteiten of 1-op-1 activiteiten; voor de kinderen vanaf 1,5 jaar wordt er gewerkt in hoeken.

Voor het buitenspelen is er de beschikking over een kleine aangrenzende buitenruimte en een grote speeltuin aan de overkant van het kruispunt waar deze vestiging aan gelegen is, Bartele heeft daarvoor ontheffing verkregen van de Beleidsregel omtrent voldoende (m2) aangrenzende buitenspeelruimte in 2006. De kinderen gaan in de regel dagelijks naar buiten, tenzij de omstandigheden dit niet toelaten. De aangrenzende buitenruimte is bijv. geschikt voor de allerkleinsten of een kleine groep peuters om lekker met water of zand te klieren. Het dichtbij gelegen speelplein is passend ingericht voor de jonge kinderen en biedt diverse mogelijkheden die een klein kinderdagverblijf anders niet tot zijn beschikking zou hebben. Voor het naar buiten gaan wordt gewerkt met een buitenspeel protocol.

Dagschema Rijnstraat:

7.45/9.30 uur	binnenkomen; vrij spel tot iedereen er is
9.00/10.30 uur	fruit eten
10.30 uur	vrij spel/ naar buiten/ activiteit
11.30 uur	verhaal voorlezen
12.00 uur	lunch
13.15 uur	slapen/ rusten
15.00 uur	tussenmaaltijd (b.v. sap/ fruit/ cracker)
15.30 uur	vrij spel/ naar buiten
16.30 uur	opruimen

17.00 - 18.00 uur boekje lezen en naar huis

Voor zowel de horizontale groepen op de Rijnstraat als wel de verticale op de Trompenburgstraat is er een pedagogisch werkplan gemaakt.

Bartele 2 heeft een grote aangrenzende tuin die kindvriendelijk is ingericht. In de regel wordt er meerdere dagen in de week gebruik van gemaakt. Ook gaan de kinderen regelmatig op stap met een leidster. Voor het naar buiten gaan wordt gewerkt met een protocol buitenspelen.

Bartele kinderdagverblijven zijn geopend van maandag t/m vrijdag. Bartele 1 is open van 7.45 uur tot 17.45 uur, Bartele 2 is open van 7.45 uur – 18.00 uur.

F. Binnen- en buitenruimte

Wij hechten waarde aan een huiselijke sfeer, en willen ons kinderdagverblijf daar zo veel mogelijk op inrichten. Er zijn vier ruimten: een babyruimte die, waar nodig, afgesloten kan worden; een slaapruijnte waar de kleinste kinderen kunnen slapen; een ruimte waar de peuters kunnen spelen en waar ze aan tafel kunnen zitten en tot slot een buitenruimte. De babyruimte wordt afgesloten als het te druk wordt of als de baby's onrustig zijn. De babyruimte is een knusse ruimte die is voorzien van zacht babyspeelgoed. In de peuterruimte staat een tafel in de hoek. Dit is de plaats waar gegeten wordt en waar kinderen tijdens het spelen kunnen uitrusten door alleen of samen een puzzeltje te maken of een boekje te lezen. Verder is er een leeg plateau waar de kinderen bewegingsruimte hebben en met speelgoed kunnen spelen.

Door de grote ramen komt er in de baby- en peuterruimte veel natuurlijk licht binnen. De buitenruimte wordt gebruikt om een paar keer per dag een 'uit te waaien'. Deze ruimte is relatief groot. De kinderen mogen hier fietsen, rennen, met de bal spelen, kortom: hier kunnen ze zich helemaal uitleven.

Wij hebben ervoor gekozen om vrolijke, warme en rustgevende kleuren met elkaar te combineren en de ruimten te voorzien van plaatjes van bekende figuren als Winnie the Pooh. Alle spullen, ook speelgoed, hebben een vaste plek. De kinderen hebben allemaal een eigen opbergbakje waar ze hun eigen spulletjes in mogen leggen en een eigen plekje op de kapstok waar ze hun jas kunnen ophangen. Er wordt altijd ruimte vrijgehouden om knutselwerkjes en tekeningen van de kinderen op te hangen. De combinatie van kleuren, vaste plekken voor alle spullen, het bezitten van een eigen opbergbakje, herkenbare plaatjes en zelfgemaakte tekeningen geeft een warme, vertrouwde, veilige en uitnodigende sfeer.

De verschillende activiteiten die gedurende de dag plaatsvinden hebben allemaal een vaste plaats: de creatieve activiteiten, zingen en voorlezen gebeurt altijd aan tafel, balspelletjes buiten en dansen in de binnenruimte. Wij leren de kinderen aan binnen rustig te blijven. Rennen, schreeuwen, stampen en andere activiteiten die onrust creëren zijn binnen verboden. We willen de kinderen de ruimte en sfeer bieden om zich te concentreren op hun spel of activiteit en om rust te bieden als ze daar behoefte aan hebben.

Alle ruimten zijn zodanig ingericht dat de leidsters de kinderen altijd in de gaten kunnen houden en snel ter plaatse zijn als er ingegrepen moet worden. De ruimten zijn (op de

Pedagogisch beleidsplan Bartele Kinderdagverblijven

buitenruimte na) niet te groot, zodat communicatie tussen leidster en kind op korte afstand goed mogelijk is.

Onze binnen- en buitenruimte zijn licht en overzichtelijk. De ruimten bieden de leidsters de gelegenheid om de kinderen nauwlettend in de gaten te houden en eventuele grenzen te stellen. De ruimten zijn huiselijk en vertrouwd, dit geeft de kinderen een veilig gevoel waardoor ze volop initiatieven durven te nemen en te exploreren. Het aanwezige spelmateriaal en het verschil in ruimten kan de kinderen hierbij stimuleren. Soms geven we de grote kinderen een taak waarbij ze bijvoorbeeld naar de keuken mogen om de leidsters te helpen. Dit gebeurt alleen onder toezicht van een leidster.

Alle kinderen komen op vaste dagen en minimaal twee dagen per week. De kinderen zien dus op vaste dagen steeds dezelfde groep kinderen, dit geeft ze de kans om vriendschappen te leggen met de kinderen die ze wekelijks terugzien.

Wij als leidsters stimuleren de kinderen in hun sociale ontwikkeling, aangepast aan leeftijd en persoonlijke eigenschappen. We stimuleren de kinderen om naast elkaar en met elkaar te spelen, we brengen introverte en extroverte kinderen met elkaar in contact om van elkaars eigenschappen te leren en we doen met grote regelmaat groepsactiviteiten. Aan tafel, tijdens het eten, stimuleren we de kinderen om met elkaar te communiceren door groeps gesprekken. De onderwerpen van deze gesprekken gaan altijd op initiatief van de kinderen, de gesprekken worden door de leidsters begeleid en gestuurd. Ook is voor de leidsters een rol weggelegd om alle kinderen aan bod te laten komen in zo'n gesprek. Stille kinderen hebben meestal meer moeite om op eigen initiatief deel te nemen aan een gesprek, deze moeten er bewust bij betrokken worden. De leidsters moeten deze kinderen stimuleren en zelfvertrouwen te ontwikkelen door ze het gevoel te geven dat er naar ze geluisterd wordt en dat ze begrepen worden.

Uiteraard gaan we geen enkel kind verplichten om met andere kinderen te spelen en te communiceren. Als we het kind hierin stimuleren en op weg helpen, maar het blijft zich terugtrekken en alleen spelen, dan zullen we dit respecteren. Sommige kinderen spelen het liefst alleen en ontwikkelen pas op latere leeftijd de behoefte om vriendschappen te maken.

Kinderen met storend gedrag zullen we in eerste instantie altijd een waarschuwing geven. Dit doen we door naar het kind toe te lopen, hem aan te kijken en te zeggen *wat* we storend vinden en *waarom* we het gedrag storend vinden. Bovendien vertellen we het kind wat er gebeurt als hij doorgaat met het storende gedrag. Als het gedrag aanhoudt, dan zullen we het kind in de meeste gevallen apart zetten. Hij moet dan op een plek zitten waar hij niet kan spelen en contact kan maken met andere kinderen en moet daar maximaal 5 minuten blijven zitten.

Als er een ruzie ontstaat tussen twee kinderen dan proberen we te wachten tot de kinderen het zelf hebben opgelost. Als het ze niet lukt om het met elkaar op te lossen, dan zullen de leidsters moeten bemiddelen.

Als een kind een ander kind verdrietig maakt, om welke reden dan ook, dan vinden wij het belangrijk om vooral het ‘slachtoffer’ aandacht te geven en eventueel in het bijzijn van de ‘dader’ te troosten. Storend gedrag kan betekenen dat het kind (negatieve) aandacht vraagt, en dit gedrag willen we niet in stand houden door hem die aandacht te geven. Storend gedrag willen we in eerste instantie negeren. Als het om bepaalde redenen niet mogelijk is om een negatieve aandachtstrekker te negeren dan proberen we het kind af te leiden door samen met het kind te spelen, een boekje te lezen of een leuke activiteit te bedenken. In deze situatie is het belangrijk dat het kind een compliment krijgt als het positief gedrag vertoont. Zo laten we hem zien welk gedrag we wensen en op welke manier hij wél die aandacht krijg waar hij om vroeg. Op deze manier kunnen wij negatief gedrag omzetten naar positief gedrag.

Zoals eerder in dit beleidsplan al aan bod is gekomen, hechten wij binnen Bartele veel waarde aan respect en ruimte voor persoonlijke eigenschappen, cultuur en geloofsovertuiging. We besteden veel aandacht aan uitleg over deze verschillen. Dit doen we door middel van communicatie, het lezen van boekjes, het tonen van plaatjes en het zingen van liedjes over dit thema. Tevens respecteren we bepaalde rituelen en verplichtingen binnen verschillende geloofsovertuigingen en zijn we ook bereid om, binnen de grenzen van onze eigen principes, hiermee rekening te houden.

G. Jaarritme

Het ritme in het jaar kunnen de kinderen meebelevén door middel van de jaarfeesten. Deze zijn sterk verbonden met de seizoenen. De jaarfeesten die met het kleine kind gevierd worden, komen op een eenvoudige manier tot uitdrukking in liedjes, verhalen en spelletjes. Ook het lokaal en de ‘seizoentafel’ worden versierd in de bijbehorende stemming en sfeer.

Er worden bekende en wat minder bekende feesten gevierd en elk kennen ze hun eigen signatuur en gebruiken, zoals lampions, palmpasestokken, liedjes, verhalen, bloemen, fruit, kringdansen en speciale maaltijden. Het feest beperkt zich niet tot die ene dag maar strekt zich uit over weken van voorbereiden en na-belevén.

De jaarfeesten zijn:

Sint Maarten	11 november
Advent	4 zondagen voor Kerst
Sint Nicolaas (winter)	5 december
Kerstmis	25 en 26 december
Driekoningen	6 januari
Carnaval	in de week voor Aswoensdag (= 40 dagen voor Pasen)
Palmpasen (lente)	zondag voor Pasen

Aan de jaarfeesten kan tevens vanuit andere tradities en religieuze stromingen, invulling gegeven worden. Ook in de viering van de verjaardagen komt het jaarritme tot uitdrukking.

H. Wennen

Het wennen verloopt bij het ene kind makkelijker dan bij het andere. Ook bij ouders speelt het proces van loslaten een rol. Het verdient aanbeveling om enkele keren uit te trekken voor de gewenningsperiode en dit stapsgewijs op te bouwen. De eerste stap kan een gezamenlijk bezoek zijn aan de groep waar het kind naar toe zal gaan. Hierna kan de tijd dat het kind alleen in de groep is langzaam verlengd worden zodat het rustig kan wennen aan de nieuwe omgeving en indrukken. Over het wennen en de bereikbaarheid van de ouders gedurende deze periode wordt in onderling overleg afspraken gemaakt. Aan de hand van een wenschema worden ouders ingelicht over de wennperiode.

I. Relatie kind - leid(st)er

Een goede kind-leid(st)er relatie ligt aan de basis van kwalitatief goede opvang. Elk kind heeft hechtingsfiguren in zijn/haar leven nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. De gehechtheidrelatie is de gevoelsmatige relatie die groeit tussen de opvoeder en het kind. Er kunnen naast de ouders meerdere personen zijn, waaraan het kind zich gaat hechten, bijvoorbeeld de leid(st)er in de kinderopvanginstelling.

Vanuit de gehechtheidrelatie met de leid(st)ers ervaart het kind de veilige basis die nodig is om op eigen houtje dingen te durven ondernemen. Als het kind zich niet zo prettig voelt kan het terugvallen op deze persoon. De leid(st)ers zijn zich bewust van de gehechtheidrelatie en gaan hier zorgvuldig mee om. De grootte van de groep is hierop afgestemd.

De leid(st)ers proberen door middel van hun eigen gedrag het kind te laten merken dat:

- zijn/haar aanwezigheid op prijs gesteld wordt;
- elkaars eigenheid gerespecteerd wordt;
- er vertrouwen is in elkaar;
- er vriendelijk met elkaar wordt omgegaan;
- er rekening gehouden wordt met elkaar;
- geprobeerd wordt elkaar te begrijpen.

Bij de leidster- kind interactie geven we onze visie over onze omgang met kinderen en hoe we omgaan met de te verwerven *competenties* van kinderen.

Op Bartele werken iedere dag van de week dezelfde leidsters op de groep. Zo weten de kinderen precies welke leidsters op maandag t/m vrijdag aanwezig zijn. Het kan uiteraard voorkomen dat een van deze leidsters ziek wordt of vakantie heeft. In dat geval wordt er gebruikgemaakt van de invalpool: dit zijn de vaste invalleidsters van Bartele⁷. De groepsleidsters worden veelal bijgestaan door stagiaires van de opleiding MBO Sociaal Pedagogisch Werk, die voor minimaal vijf aaneengesloten maanden stage lopen op dezelfde groep. Zowel leidsters als stagiaires zijn over het algemeen vrouwen.

Wij werken vanuit de visie dat ieder kind een individu is. Ieder kind heeft recht op een benadering die past bij het karakter en de behoeften van het kind. Dat eist van ons als leidster inlevingsvermogen en aandacht om te onderzoeken waar het kind behoefte aan heeft.

Een gevoel van geborgenheid kan worden gecreëerd door fysiek contact (bijvoorbeeld op schoot zitten), door het doen van een spelletje, door te lezen, te zingen of door een dialoog te

voeren. Tevens is de manier waarop wij reageren op signalen van de kinderen van belang. Wij streven ernaar om op zo veel mogelijk te reageren op verbale en non-verbale signalen en reacties van kinderen op een manier die aansluit op hun karakter, leeftijd en ontwikkelingsniveau. Het is belangrijk dat ouders en leidsters communiceren over hun ervaring met de kinderen: waar heeft het behoefte aan? Hoe creëren we een gevoel van geborgenheid bij het kind?

Binnen de omgang met kinderen besteden we veel aandacht aan troosten. Wij vinden het belangrijk dat kinderen getroost worden als zij verdriet hebben. Hierbij willen we de andere kinderen van de groep zo veel mogelijk betrekken, zodat ze zich bewust worden van wat verdriet is en hoe we daarmee omgaan. De andere kinderen mogen een verdrietig kind (onder begeleiding van een leidster) troosten, maar alleen als het verdrietige kind dat toestaat. Troosten gebeurt door bijvoorbeeld te aaien, iets liefs te zeggen of een stuk speelgoed te geven.

We proberen zo veel mogelijk te communiceren met de kinderen om hun emotionele ontwikkeling en hun taalontwikkeling te stimuleren (dit geldt uiteraard ook voor de baby's). Dat betekent veel luisteren, reageren op hun verhalen en vragen, herhaling, grapjes maken en vertellen. Communicatie vindt bij voorkeur plaats op een korte afstand tot het kind (maximaal 1,5 meter). Tevens is het belangrijk om het kind aan te kijken en hem eventueel aan te raken.

Uiteraard is er extra aandacht voor kinderen die de Nederlandse taal nog niet goed beheersen. Bij deze kinderen moeten de leidsters zich extra bewust zijn dat ze in de communicatie met de kinderen duidelijk articuleren, dat ze de kinderen aankijken en op een korte afstand staan. We willen het kind zo veel mogelijk op een positieve manier benaderen, dat wil zeggen: meer aandacht voor gewenst gedrag door middel van complimenten en eventuele beloningen dan aandacht voor ongewenst gedrag door middel van straffen.

Wij proberen bewust bezig te zijn met gelijke aandachtverdeling onder de kinderen: kinderen die veel praten krijgen nu eenmaal meer aandacht dan teruggetrokken en stille kinderen. Wij willen proberen om de stille kinderen zoveel mogelijk te betrekken bij het groepsgebeuren door ze vragen te stellen en opmerkingen te maken over iets moois wat ze aan hebben of geknutseld hebben en stilte te creëren als deze kinderen iets willen vertellen. Tevens zoeken we naar manieren om een kind uit te lokken om uit zijn schulp te kruipen: hoe wordt het kind geprikkeld? Dit kan door gesprek, spel, fysiek contact, muziek. Extroverte kinderen hebben meestal minder moeite om zich veilig te voelen binnen een groep. Hier zal een leidster proberen om het kind op zijn gemak te stellen door hem te betrekken bij klusjes of door hem te betrekken bij het troosten van een ander kind.

Persoonlijke voorkeuren voor bepaalde kinderen is een 'menselijk' gegeven in het kinderwerk. Wij proberen ons hier zo veel mogelijk bewust van te zijn en streven uiteraard naar een gelijke verdeling van aandacht. Bartele' hecht veel waarde aan de ontwikkeling van zelfstandigheid. Zelfvertrouwen is hierin belangrijk. Zelfstandigheidontwikkeling en zelfvertrouwen proberen wij op verschillende manieren te stimuleren. In de begeleiding van

kinderen nemen we een positieve instelling in. Daarnaast begeleiden we het kind in zijn exploratiedrang en leren hem zijn eigen grenzen te ontdekken. Dit doen we door het kind in zijn spel steeds meer uitdaging te bieden door het aanbieden van een steeds moeilijker puzzeltje of boekje. We geven complimenten en laten de kinderen van elkaar leren door iemand een voorbeeldfunctie te geven bij een bepaalde activiteit, of door ze met elkaar te laten samenwerken. De grote kinderen mogen de kleine kinderen helpen en de kinderen met weinig zelfvertrouwen laten we helpen door kinderen met meer zelfvertrouwen.

Intensieve begeleiding van de kinderen vinden we erg belangrijk. Voornamelijk bij kinderen met weinig zelfvertrouwen. Deze kinderen stimuleren we door ze succeservaringen te laten opdoen, en door ze er nadrukkelijk op te wijzen. We geven het kind een taak die past binnen het kader van zijn ontwikkelingsniveau en laten hem zien dat de manier waarop hij die taak uitvoert goed is. We complimenteren het kind en geven hem bij uitzondering een beloning. Als kinderen in initiatieven en exploratie hun grenzen overschrijden, dan wordt dit nooit afgestraft om stagnaties in hun ontwikkeling te voorkomen. We lopen naar de kinderen toe en laten ze zien hoever ze kunnen gaan, of hoe ze het beter kunnen aanpakken.

In dit alles werken we als leidsters onderling nauw samen. We bespreken met elkaar hoe we een bepaald kind motiveren en stimuleren en wat het kind wel kan en niet kan. We betrekken de ouders er ook bij door met het te overleggen en te communiceren via het Bartele boek van hun kind. Sommige kinderen hebben een traumatische ervaring achter de rug, zoals echtscheiding van zijn ouders of het verlies van een dierbaar persoon. Deze kinderen hebben extra aandacht en begeleiding nodig bij het verwerken van dit trauma. Deze aandacht willen wij hen geven door onderlinge communicatie met de betrokken leidsters en ouder(s) om in de omgang met het kind zo veel mogelijk op een lijn te zitten, door het intensief volgen van de ontwikkeling van het kind en een extra ontwikkelingsstimulering. Bij stagnatie van de ontwikkeling zullen wij zo snel mogelijk de ouder(s) inlichten. Tevens zullen we het kind begeleiden en stimuleren om zijn trauma te verwerken Dit kan op allerlei mogelijke manieren: door communicatie, door spel, door het lezen van boekjes waarin het kind herkenning vindt, door tekenen, knutselen en muziek. We proberen zo veel mogelijk in te spelen op de signalen van het kind en creëren rustpunten als hij daar behoefte aan heeft.

5. De organisatie

A. Bestuurlijke organisatie

In de loop van de ontwikkeling van Bartele hebben we gemerkt dat het goed werkt als de leidinggevende ook contact heeft met de groep. De algemeen leidinggevende van Bartele, Irene de Jonge kunt u daarom geregeld ook op de groep vinden om een gaatje te vullen. Op deze wijze is er binding met de werkvloer en gaat er minder tijd verloren aan minder noodzakelijke overhead. Overigens betekent dit niet dat zij standaard op de groep staat, dat is alleen bij uitzondering zo.

De algemeen leidinggevende wordt ondersteund door Esther Rienks, adviseur van CDK. CDK staat voor Cooperatie Dienstverlening Kinderopvang en is een cooperatie van en voor kinderdagverblijven. Bartele heeft meegewerkt aan de oprichting hiervan ter ondersteuning van de kwaliteit van kinderopvang en het ondernemerschap. CDK is met name bedoeld voor de wat kleinere kinderdagverblijven, omdat deze namelijk niet de mogelijkheid hebben om voor elke aparte taak een aparte functionaris en dito expertise te ontwikkelen.

Naast de ondersteuning in het personeelsbeleid verzorgt Esther Rienks van het CDK ook de contractadministratie voor Bartele Kinderdagverblijven.

U kunt Irene de Jonge – algemeen leidinggevende (of haar waarnemer) bereiken via onderstaande gegevens:

Irene de Jonge

Idejonge apestaartje bartele punt nl (i.v.m. spamrobots op internet schrijven wij de emailadressen voluit)

Zij is wisselend bereikbaar op B1 (020-6427659) of B2 (020-4043033).

Esther Rienks – verantwoordelijk voor de inschrijving en plaatsing van kinderen:

Postbus 9106

1006 AC Amsterdam

Mobiel: 06 187 68 014

Email: rienks at cdk punt nu

Website: www.SamenInKinderopvang.nl

Telefonische bereikbaarheid E. Rienks:

Maandag 08:30- 17:00 uur

Dinsdag 08:30 - 17:00 uur

Donderdag 08:30 - 17:00 uur

Of u kunt haar mailen.

B. Inschrijving, toelating en plaatsing

Iedere ouder/verzorger kan zijn/haar kind inschrijven volgens de procedure zoals beschreven op de website bij www.bartele.nl/nieuw/inschrijven/htm. Tevens staat de procedure ook in de bijlage beschreven bij dit plan.

C. Huishoudelijke regels

Regels zijn hulpmiddelen en geen onveranderlijke wetten. We gebruiken ze om kinderen en ouders/verzorgers te laten weten waar ze aan toe zijn. Teveel regels maken het voor de kinderen niet leefbaar en voor de leiding niet werkbaar. Soms moet er - in overleg - van de regels afgeweken worden. Wij hechten belang aan de ontwikkeling van een goede verstandhouding tussen kind, ouders/verzorgers en leiding.

Bij het naleven van de regels wordt het kind zoveel mogelijk op een niet-bestrafende manier benaderd en abstracte eisen worden vermeden. De leid(st)er biedt het kind een alternatief aan of komt fantasievol te hulp. De volgende regels zijn van toepassing:

Organisatorisch:

- Er is een vast dagritme, zodat de herkenningsmomenten voor de kinderen duidelijk zijn.
- Er wordt alleen aan tafel gegeten.
- Er wordt onder toezicht buiten gespeeld.
- Wandelen geschiedt alleen naar speelplaatsen die volledig ontsloten zijn.
- Ouders brengen en halen de kinderen in de groepsruimte, zodat de overdracht van de verantwoordelijkheid duidelijk is.
- Kinderen worden in principe alleen meegegeven aan derden indien de ouders/verzorgers daarvan bericht hebben gegeven.

We proberen een kind te leren dat:

- het soms op zijn/haar beurt moet wachten;
- je dingen soms moet delen, bijvoorbeeld speelgoed;
- je naast elkaar kan spelen, elkaar moet kunnen verdragen;
- het niet 'leuk' is een ander te plagen of pijn te doen;
- je moet leren een klein moment van aandacht te hebben, bijvoorbeeld door naar een kort verhaal te luisteren;
- gillen en schreeuwen niet prettig is;
- je niet overal toegang toe hebt;
- je bij elkaar blijft tijdens het wandelen;
- je niet uit eigen beweging mag oversteken;
- wat je zelf kan doen, je ook zelf doet;
- opruimen er ook bij hoort;

- je eerbied kunt hebben voor mensen, dieren en planten in je omgeving.

Principieel, kinderen mogen niet:

- met eten gooien of spelen;
- speelgoed opzettelijk kapot maken of ermee gooien;
- knutselactiviteiten op niet daarvoor bestemde plekken uitvoeren;
- met meer dan één kind gebruik maken van het toilet;
- botsen met rijdend materiaal;
- binnen-speelgoed meenemen naar buiten;
- aan de spullen van de leiding komen.

Veiligheid

Kinderen mogen elkaar niet duwen of pijn doen.

Ze mogen niet met zand gooien, op gevaarlijke dingen klimmen en alleen naar buiten.

Hygiënisch, we leren kinderen:

- handen te wassen na het buitenspelen, na bezoek aan toilet, na schilderen en voor het aan tafel gaan;
- dat alleen aan tafel gegeten en gedronken wordt;
- niet te spelen in de toiletten;
- geen zand, sneeuw, ijs-van-buiten te eten.

D. Contact met de ouders

Ouders worden actief bij de instelling betrokken. Wij hechten veel waarde aan goede contacten met alle ouders en verzorgers om zo te komen tot een optimale samenwerking. De middelen die we hiervoor gebruiken zijn:

1. Intakegesprek

In dit gesprek ontvangen ouders/verzorgers informatie over de gang van zaken in de instelling. Eventuele vragen worden beantwoord, een rondleiding gegeven en afspraken gemaakt over de wenperiode.

2. Prikbord

Hierop wordt belangrijke informatie vermeld zoals sluitingsdagen, besmettelijke ziektes, geboorte(kaartjes), bestuurlijke informatie, mededelingen, cursussen, ouderavonden en dergelijke.

3. Oudergesprek

Een gesprek om de ouders/verzorgers te informeren over de ontwikkeling van hun kind en ter wederzijdse uitwisseling, zie bijlage 'handreiking oudergesprek'.

4. Ouderavonden

Een aantal keren per jaar wordt een ouderavond georganiseerd waarbij het volgende aan de orde kan komen: de gang van zaken in de groep, uitdieping van een thema met betrekking tot de opvoeding, inhoudelijke informatie over de jaarfeesten, knutselen thuis of in de groep.

5. Jaarfeestvieringen

Op de dagen dat er een jaarfeest wordt gevierd, kunnen ouders uitgenodigd worden. Hierover wordt van tevoren een bericht verspreid.

6. Verjaardagen

Ouders/verzorgers kunnen uitgenodigd worden bij de viering van de verjaardag van hun kind. Er wordt bij voorkeur 'gezond' getrakteerd.

7. Ouderparticipatie

Ouders kunnen op velerlei gebied participeren. Ter ondersteuning in de groep, aanwezig zijn bij het vieren van de jaarfeesten, bij de schoonmaak, het onderhoud en dergelijke. Enerzijds gebeurt dit omdat betrokkenheid van ouders bij de plek waar hun kind vele uren doorbrengt wenselijk is. Anderzijds vanuit een financieel motief, omdat niet alle taken door betaalde krachten gedaan kunnen worden. Doordat leid(st)er en ouder(s) taken delen en tot uitwisseling komen kan een gemeenschappelijkheid ontstaan waarbij de twee werelden van thuis en de opvang met elkaar in verbinding komen.

E. Klachtenprocedure

Regels, afspraken en procedures kunnen helaas niet voorkomen dat ouders soms een klacht hebben. Klachten zijn altijd bespreekbaar, zullen professioneel behandeld worden en indien mogelijk verholpen. De procedure die wij hierbij hanteren staat beschreven in de bijlagen, ook staat de klachtenprocedure beschreven in het informatieboekje, dat ook te raadplegen is via www.bartele.nl. Het formulier voor het indienen van een klacht is in de bijlagen te vinden.

Voor oudercommissies bestaat sinds 2008 een afzonderlijke route voor behandeling van klachten bij het ZCKK welke betrekking hebben op de adviesrechten van de oudercommissie, welke eerder in een pilotfase werd ontsloten op www.zckk.nl. Hier vindt u ook het klachtenreglement voor ouders en oudercommissie.

F. Gezondheidsbeleid, veiligheidsbeleid en toezicht

Bartele kinderdagverblijven voldoen aan de regels zoals deze gesteld zijn in de Wet Kinderopvang en aanverwante regelgeving. Ook de GGD en brandweer stellen bepaalde eisen. Gemeente, GGD en brandweer oefenen samen met de arbeidsinspectie een toezichhoudende en controlerende functie uit.

Jaarlijks controleert de Inspectie van de GG&GD of Bartele voldoet aan het inspectiekader, waaronder de jaarlijks up to date gevoerde risico-inventarisatie voor gezondheid en veiligheid, alsmede het daarop gevoerde actieplan. De inventarisatie, het actieplan en het Pedagogisch beleidsplan Bartele Kinderdagverblijven

inspectierapport liggen ter inzage op het kinderdagverblijf voor ouders, en worden besproken met de werknemers zodat zij weet hebben van de risico's, de aanpak en hun eigen verantwoordelijkheden daarin.

Als gevolg van wet- en regelgeving wordt het handelen met betrekking tot veiligheid, hygiëne, ziekte en calamiteiten vastgelegd, onder meer in protocollen. Het veiligheids- en gezondheidsbeleid van Bartele is geënt op de landelijk beschikbare risico-normen zoals die speciaal voor de kinderopvang zijn ontwikkeld. Het veiligheidsbeleid is gericht op de risico's van de verschillende ruimtes in en bij een groep. Het gezondheidsbeleid is gericht op 4 thema's:

- gezondheidsrisico's door overdracht van ziektekiemen (42 risico-items)
- gezondheidsrisico's als gevolg van het binnenmilieu (20)
- gezondheidsrisico's als gevolg van het buitenmilieu (10)
- gezondheidsrisico's ten gevolge van (het uitblijven van) medisch handelen (8)

De gezondheidsrisico's kunnen per groep verschillen. In de regel hanteren wij voor Bartele I een gezondheidsinventarisatie en actieplan, voor Bartele II twee. Een aantal protocollen als gevolg van het gezondheidsbeleid en veiligheidsbeleid zijn als bijlage opgenomen.

Protocollen horen niet alleen op schrift te staan, het is belangrijk regelmatig stil te staan bij de wijze van handelen in geval van een calamiteit, brand of ongeval. Een regelmatige - jaarlijkse - oefening (evt. zonder kinderen) maakt dat iedereen ook weet waar de protocollen liggen, wat er in staat en hoe deze in de praktijk uitgevoerd moeten worden. Zodoende kunnen ze geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden.

Het komt voor dat richtlijnen en regels in strijd zijn met andere regels of met de pedagogische uitgangspunten die wij hanteren. In zo'n geval zullen wij met de betreffende instanties in overleg treden om zo de best mogelijke oplossing te vinden.

Kindermishandeling

Een bijzonder punt van aandacht in de kinderopvang is kindermishandeling. Bartele hanteert hiervoor een protocol geënt op landelijke voorschriften. Een meldcode is verplicht inzake kindermishandeling en huiselijk geweld. Indien een ouder of medewerker zich hieraan schuldig maakt wordt melding gedaan bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling. Zoiets doen wij uiteraard niet lichtvaardig, want een valse melding kan zeer beschadigend werken tussen allerlei relaties. Het risico van kindermishandeling is soms een bespreekpunt tijdens een werkbespreking of sollicitatie om te weten hoe (een) beroepskracht(en) hierin staan(t). Het is bepaald geen eenvoudig onderwerp. Indien een beroepskracht signalen hiertoe oppikt overlegt zij met de leidinggevende. Die overlegt in de regel met experts om te bepalen of de signalen reëel zijn. In het verleden heeft Bartele overigens niet gearzeld om melding te doen van een uiteraard eerst zorgvuldig overwogen risicoinschatting.

6. Personeelsbeleid

A. Algemeen

Verantwoordelijk voor het personeelsbeleid is Irene de Jonge, algemeen leidinggevende. De leidinggevende is verantwoordelijk voor de uitvoering van het personeelsbeleid, al dan niet met ondersteuning. De taken betreffen onder meer de uitvoering/toezicht op de roosterindeling, de ziekteverzuimbegeleiding, het voeren van functioneringsgesprekken, coaching en begeleiding, procedure werving en selectie en toezicht op de contractadministratie en overige administratie. De algemeen leidinggevende kan hierin bijgestaan worden door Esther Rienks van CDK.

Overlegmomenten voor praktische en inhoudelijke zaken zijn:

- praktisch werkoverleg;
- teamoverleg met coördinator, leid(st)ers, assistenten en stagiaires;
- teamoverleg met bestuur;
- functioneringsgesprek.

B. Formatieinzet

Zoals onder 4.A (*De indeling in stamgroepen en leeftijdsopbouw*) aangeven zijn er landelijke richtlijnen ingesteld voor de inzet van beroepskrachten. Dat betekent dat voor een groep van 8 a 9 baby's gewerkt wordt met 2 beroepskrachten, en voor een groep van 14 peuters gewerkt wordt met 2 beroepskrachten. Per groep betekent dit dat er 2,2 fte (1 fte = 36 uur, waardoor je ook bij full time personeel 4 uur per week minimaal tekort komt) inzetbaar dient te zijn.

Aangezien voor de kosten hiervan per groep de berekening van het uurtarief voor de kindertoeslag is gebaseerd zijn deze minimale normen ook de standaard normen geworden door het financiële kader (ofschoon dit landelijke uurtarief voor Amsterdamse prijzen qua huur en kosten te laag is gesteld, en dit tarief sinds 2008 niet meer volledig de prijsindexering volgt). Waar mogelijk probeert Bartele de druk op de leidster in ochtend en namiddag te ondersteunen met extra krachten, zoals stagiaires.

De minimale formatieinzet voor Bartele 1 = 2,2 fte (= 79,2 uur) bij 12 kinderen. Dat betekent in de regel 3 vaste krachten, een voor 24 uur, een voor 32 uur en een voor 24 uur (tezamen 80 uur). Omdat het hier echter om een klein kinderdagverblijf gaat werken we in de regel met een iets hogere formatieinzet, namelijk 92 uur (2,55 fte = 16% meer). Voor de dagen dat er meer als 12 kinderen zijn wordt extra formatie ingezet conform de bkr. In de regel zal dit circa 3 van de 5 dagen zijn waardoor de formatie dan neerkomt op 3 tot 3,4fte.

De minimale formatieinzet voor Bartele 2 = 4,4 fte (158,4 uur). Dit betekent dat er in de regel zeker 5 beroepskrachten in vaste dienst werken, en een of meerdere krachten op beide groepen werken om tot een evenwichtige verdeling te komen. Vaak zal er ook een stagiaire aanwezig zijn om de beroepskrachten te ontlasten.

Het is goed om nota te nemen van de mogelijke uitzonderingen, omdat misverstanden hierdoor voorkomen kunnen worden. Er is namelijk sprake van een spanningsveld. De kosten

van de kinderopvang dienen betaald te worden (door overheid en ouders), maar we willen allemaal natuurlijk ook dat er voldoende kwalitatief personeel op de groep staat.

- Omdat een werkdag in de regel uit niet meer dan 8 uur bestaat, en de financiering van de kinderopvang hierop ook is afgestemd, heeft men landelijk en wettelijk besloten dat een beroepskracht in de ochtend en namiddag maximaal 3 uur alleen op de groep mag staan. De financiering van de kinderopvang is hier ook op afgestemd, anders zouden de personeelskosten met nog eens 19% toenemen (3 uur per groep per dag x 5 dagen per week = 15 uur = $15/79,2$ (de huidige standaard formatie per groep) = 18,9% hogere personeelskosten). Het betreft hier dus geen uitzondering maar een standaard praktijk in de kinderopvang.
- Voor de maximale tijd dat een leidster in de ochtend, namiddag en tussen 12.30 en 15.00 uur alleen op een groep staat wordt de 3 uur berekend over de tijd dat een leidster met meer kinderen op de groep staat dan conform de bkr is toegestaan voor de overige tijden.
- Het kan wel eens voorkomen dat er op een dag minder kinderen zijn, zoals op de woensdag en vrijdag. Daarom kan het soms ook voorkomen dat op zo'n dag, indien een leidster niet meer als 5 baby's of 7 peuters heeft zij in haar eentje op de groep kan staan.
- Het kan soms voorkomen dat we geruime tijd extra personeel inzetten om verschillende redenen. Op het moment dat deze situatie weer genormaliseerd wordt naar een normale formatieinzet kunnen door de gewenning aan de ruimere formatie hierover vragen ontstaan omdat men gewend was aan de ruimere personeelsinzet.
- Wanneer een personeelslid ziek is kan het soms voorkomen dat de invalkracht iets later pas binnen is. Wij proberen waar mogelijk overigens te werken met vaste invalkrachten zodat kinderen, ouders en collega's deze invalkracht ook kennen en deze de huisregels van Bartele goed kent.
- Wanneer een personeelslid langdurig ziek dreigt te worden maar nog niet zeker is wat haar toekomst is bij Bartele is het voor Bartele, vanwege haar kleinschaligheid, niet mogelijk om voor ieder ziek personeelslid direct een dienstverband aan te bieden aan de invalkracht voor een vergelijkbaar aantal uren, omdat Bartele anders niet aan haar reïntegratieplicht kan voldoen.

C. Werving en selectie

Bij het ontstaan van een vacature wordt een procedure voor werving en selectie gestart. Kandidaten worden op grond van de bijgevoegde taak en functie omschrijving uitgenodigd en geselecteerd.

De procedure verloopt als volgt:

- vaststellen vacature, taak en functieomschrijving en procedure werving en selectie;
- instellen sollicitatiecommissie (tenminste een leidinggevende en een naaste collega);
- opstellen advertentie vacature en vaststellen sluitingsdatum;
- Indien voldoende open sollicitaties binnen zijn start de procedure, na punt 2 met het volgende punt.
- na sluitingsdatum: brieven selecteren en uitnodigen kandidaten;
- voeren van sollicitatiegesprekken;
- tweede ronde met één of twee geschikte kandidaten;

- kiezen en informeren van de kandidaat;
- overige kandidaten berichten;
- voeren van arbeidsvoorwaardengesprek waarin afspraken gemaakt worden over datum indiensttreding, werktijden, omvang contract, indiensttreding voor bepaalde- of onbepaalde tijd, salaris en dergelijke;
- schriftelijke bevestiging van indiensttreding verzenden met daarin de gegevens van het arbeidsvoorwaardengesprek;
- opstellen arbeidsovereenkomst in tweevoud.

D. Opleidingseisen kinderopvang

Het werken in de kinderopvang vereist specifieke competenties, vaardigheden, kennis en attitudes. In de opleidingen die opleiden tot het werken in onder meer de kinderopvang wordt hieraan gewerkt. De opleiding voor Sociaal Pedagogisch Werker niveau 3 geldt als de gangbare startkwalificatie voor het werken in de kinderopvang. Dit is een driejarige opleiding. Ook andere opleidingen kunnen voldoen, enerzijds de opleidingen die voldeden voor het werken in de kinderopvang voordat de SPW3 opleiding bestond, anderzijds veelal hogere opleidingen uit de agogische richting, zoals de SPW4 opleiding sociaal cultureel werker, of HBO verpleegkunde. Bij twijfel of een opleiding voldoet kan of dient een werkgever dit voor te leggen bij het CAOP.

E. Deskundigheidsbevordering

De visie en werkwijze zoals beschreven in dit pedagogisch plan, dienen als leidraad voor de leid(st)ers in het werken met de aan hen toevertrouwde kinderen. Steeds opnieuw zal er kritisch gekeken moeten worden naar de eigen beroepshouding. Dit kan door middel van deskundigheidsbevordering en reflectie. Dit gebeurt op de volgende manieren:

- Kindbespreking en/of pedagogische vergadering
- Regionaal overleg
- Supervisie en intervisie
- Deelname aan bijscholingscursussen, themadagen en (internationale) conferenties. Zo zijn in het verleden in company trainingen gedaan in Gordon, Reggio Emilia en gezonde voeding door een voedingsspecialist.
- Verzorging van speciale activiteiten door specialisten, zoals eerder gedaan is met poppentheater, muziek maken, kerstspel opvoering en kinderliedjes.

F. Inzet en begeleiding van andere volwassenen, stagiaires en assistenten

Stagiaires die de opleidingen helpende welzijn en MBO-SPW (sociaal pedagogisch werker) volgen kunnen in principe stage lopen bij de instelling. Bartele beschikt over de kwalificatie voor leerbedrijf SPW3 in de kinderopvang. Over de aanwezigheid van stagiaires en assistenten worden afspraken gemaakt die naar de ouders gecommuniceerd worden. In het geval van een stage worden tevens afspraken gemaakt voor overleg tussen stage begeleider, stagiaire en docent van de stagiaire.

Begeleiding

Er zijn ook andere volwassenen naast stagiaires die op Bartele werken, dit kunnen zijn vrijwilligers en groepshulpen. Zij werken onder toezicht van een daartoe aangewezen pedagogisch medewerker en/of leidinggevende.

Inzet en begeleiding van andere volwassenen, stagiaires en assistenten

Stagiaires die de opleidingen helpende welzijn en MBO-SPW volgen kunnen - in principe - stage lopen bij een kindercentrum. Bartele beschikt over de kwalificatie voor leerbedrijf SPW3 in de kinderopvang. Over de aanwezigheid van stagiaires en assistenten worden afspraken gemaakt. In het geval van een stage worden tevens afspraken gemaakt voor overleg tussen stagebegeleider, stagiaire en docent van de stagiaire.

Er zijn ook andere volwassenen naast stagiaires die op Bartele werken, zoals vrijwilligers. Vrijwilligers en stagiaires worden begeleid door een vaste pedagogisch medewerker.

Werkzaamheden die deze volwassenen, stagiaires en assistenten kunnen verrichten zijn: het helpen met de kinderen naar bed brengen, het helpen in de keuken, het eten en drinken klaarmaken, het helpen bij het naar buiten gaan, het helpen in spelen, het verschonen van kinderen en de overdracht van kinderen aan het einde van de dag. Wat zij niet doen is de schriftelijke overdracht, het sluiten en openen van het kinderdagverblijf (behoudens uitzonderingen), het voeren van een kind-oudergesprek en de begeleiding van volwassenen.

Formatieve inzetbaarheid van beroepskrachten in opleiding

Beroepskrachten in opleiding zijn vanaf hun derde jaar SPW3 of vergelijkbaar conform landelijke richtlijnen 100% formatief inzetbaar. Dat wil zeggen dat ze voor de beoordeling van de leidster-kindbezetting als volwaardige beroepskracht gelden. Beroepskrachten die nog niet in het derde jaar van hun SPW3 opleiding zitten kunnen echter ook over voldoende competenties beschikken om als volwaardige beroepskracht ingezet te worden. Dat hangt echter van hun kwaliteiten af, die onder andere door ervaring kunnen zijn opgebouwd. Daartoe is in de regelgeving ruimte gelaten zodat ook ervaren krachten, indien zij over de benodigde competenties beschikken zoals vastgesteld door de werkgever in overleg met de opleiding, formatief als beroepskracht kunnen worden ingezet. De werkgever integreert dit in een persoonlijk ontwikkelplan van de medewerker in opleiding.

Per dagdeel werkt er in elke groep tenminste één vaste gediplomeerde leidster; aangevuld met een stagiaire, assistente of een ouder. Dat is de minimumnorm ofschoon Bartele dat niet als haar richtnorm hanteert. Er is altijd iemand aanwezig of bij noodsituaties bereikbaar met het diploma kinder-EHBO. Omdat vaste leiding op een groep belangrijk is wordt gewerkt met vaste invalkrachten.

Inzetbaarheid van beroepskrachten met ontwikkelplan

Sinds 2009 is het voor mensen met een mbo3 opleiding of havo of vwo diploma mogelijk direct formatief te kunnen worden ingezet in de kinderopvang, mits er gewerkt wordt met een persoonlijk ontwikkelplan dat aan een aantal voorwaarden moet voldoen, tweejaarlijks wordt

besproken en uitzicht biedt op het te behalen diploma binnen 3 jaar. Uiteraard hanteerd Bartele hierin een strenge selectie.

G. Ondersteuning & achterwacht bij calamiteiten

Beroepskrachten en begeleiders in ontwikkeling op de vestiging ondersteunen elkaar bij calamiteiten, zoals een ongeval. Het kan echter ook voorkomen dat er maar een beroepskracht aanwezig is. Voor dergelijke situaties is het ook nodig om een achterwacht bij de hand te hebben. Om kleine kinderdagverblijven mogelijk te laten houden is een regeling geschapen die doelt op een goede achterwachting, maar daartoe in de praktijk mogelijkheden biedt om dit te regelen. In het algemeen gelden hier twee regelingen voor, die afhangen van het aantal kinderen dat aanwezig is, namelijk of er op basis van de beroepskracht-kind ratio slechts een beroepskracht aanwezig hoeft te zijn of dat als gevolg van de mogelijkheid om per dag 3 uur af te wijken van de beroepskracht-kind ratio er slechts een beroepskracht in Bartele aanwezig is. In de regel geldt dat ouders wanneer ze hun kind ophalen vaak ook even blijven. Zeker als de beroepskracht in haar eentje is totdat de volgende ouder aanwezig is. Indien nodig weet de beroepskracht ouders op deze vorm van ondersteuning ook aan te spreken. Maar het komt ook voor dat dat niet zo is, daarom is er voor beide ook een eigen achterwachting. Daarnaast geldt tevens dat er ook sprake kan zijn van calamiteiten waarbij leidinggevende ondersteuning wenselijk is, bijv. wanneer een boom is omgevallen of bij wateroverlast. Alle leidsters zijn in het bezit van de telefoonnummers van 3 leidinggevendenden waarvan 2 op oproep beschikbaar zijn en binnen 15 min ter plaatse kunnen zijn. Zo woont de huidige algemeen leidinggevende ook een paar blokken verder.

Ondersteuning & achterwacht op Bartele I:

Bartele I staat in principe met 3 beroepskrachten cq. stagiaires. Als er 1 beroepskracht is dan gaat de achterwachting in.

Achterwachting:

De beroepskracht kan een beroep doen collega's van Bartele II. Daar zijn altijd minimaal 2 beroepskrachten aanwezig, en deze kunnen binnen 3 minuten op Bartele I zijn, zitten namelijk 2 a 3 stratenhoeken verder.

Ondersteuning en achterwacht op Bartele II:

Bartele II heeft twee groepen. In de regel kan de beroepskracht bij calamiteiten dus altijd een beroep doen op zijn collega voor ondersteuning. Ook zijn er meestal wel ouders die wanneer de beroepskracht in zijn eentje is met relatief veel kinderen er even bij blijft. Dat is vaak een natuurlijke vanzelfsprekendheid onder ouders. Indien nodig weet de beroepskracht ouders hiervoor ook te vragen.

Achterwachting:

Beroepskracht-kindratio binnen de norm. De beroepskracht kan een beroep doen op zijn collega van de andere groep. Indien deze ook alleen staat op de groep bepaalt deze of indien een ouder/stagiair/vrijwilliger aanwezig is de kinderen onder hun hoede kunnen worden gelaten of samengevoegd worden.

Beroepskracht-kindratio binnen de norm van afwijking. Idem.

Mocht er toch nog extra hulp nodig zijn, ofwel een derde beroepskracht bijv. die niet op de vestiging aanwezig is, kan ook hulp worden gevraagd van een stagiair/vrijwilliger/beroepskracht van Bartele I.

BIJLAGEN

Bijlage A. Speelgoed

Algemeen speelgoed

- poppen(stof)
- poppenwagen en poppenbedje
- grote houten blokken
- verschillende ruwe blokjes
- grote en kleine lappen (fluweel, zijde, katoen)
- pittenzakjes
- zachte ballen
- stenen
- houten rails en trein
- houten auto's
- knikkerbaan
- boerderij
- houten boerderijdieren (vb. Ostheimer)
- stokpaarden
- eenvoudige verkleedkleden
- prentenboeken
- houten standaard, waar je eventueel lappen overheen kunt hangen
- voor grotere kinderen eventueel gezelschapsspelen
- emmers en scheppen

Huishoudelijk speelgoed

- houten oventje
- emaille pannetjes
- klein bestek en servies
- bakjes, potjes e.d.
- klein keukengerei
- kleine bezem, stoffer en blik
- kleine emmer en mop
- kleine strijkplank en strijkijzer
- handkoffiemolen om graan te malen

Materialen

- gekleurd karton
- tekenpapier
- blokkrijtjes
- schilderspullen
- bijenwas
- vilten lapjes
- (sprookjes)wol
- vloeipapier

- behangplaksel
- kleine kwastjes voor de lijm

Bijlage B. Formulier Toediening medicijnen

Soms kan het wenselijk zijn dat een kind medicijnen toegediend krijgt gedurende zijn verblijf in de opvang. Dat is een grote verantwoordelijkheid. Er moet op toegezien worden dat het kind zijn medicijnen op tijd krijgt en ook in de juiste hoeveelheid.

Tijdens een drukke dag en met de zorg voor nog zoveel andere kinderen kunnen wel eens fouten gemaakt kunnen worden. Als de leid(st)er daarvoor de verantwoordelijkheid neemt is ze hoofdelijk aansprakelijk voor de gevolgen van deze gemaakte fouten.

Om te voorkomen dat een leid(st)er hiermee geconfronteerd wordt, hebben wij de volgende maatregelen genomen:

De leid(st)er die het kind verzorgt kan het toedienen van medicijnen altijd weigeren. Als de leid(st)er bereid is medicijnen te geven, wordt aan de ouders/verzorgers gevraagd dit formulier te ondertekenen, waarmee zij zelf de verantwoordelijkheid nemen.

Hierbij geef ik toestemming om medicijnen toe te dienen aan:

Naam kind :

Naam medicijn :

Voorschrift :

Ik ben ervan op de hoogte, dat de leiding en de leid(st)ers van het kinderdagverblijf zich niet aansprakelijk stellen voor eventuele gevolgen van het toedienen van dit medicijn. Ook nalatigheid m.b.t. het toedienen valt niet onder de verantwoordelijkheid van de leiding of leid(st)er.

Datum

Bijlage C: Protocol Zieke kinderen

Zieke kinderen kunnen de opvang niet bezoeken. Dit in het belang van het kind zelf, maar ook in het belang van de in de groep aanwezige kinderen.

Een kind is ziek als:

- het koorts heeft (38 graden Celsius of hoger);
- het zich niet meer kan handhaven in de groep, omdat het zich niet lekker voelt;
- er sprake is van een besmettelijke ziekte, zoals bof, diarree, hoofdluis, impetigo/krentenbaard, geelzucht, loopoor, middenoorontsteking, ontstoken ogen, rode hond, roodvonk, waterpokken (totdat ze zijn ingedroogd), mazelen, wormen, besmettelijke huidinfecties.

Soms wordt een kind ziek wanneer het de groep bezoekt. Om de ouders in kennis te kunnen stellen maken we gebruik van de gegevens op het calamiteitenformulier. In de meeste gevallen zullen we vragen of de ouders het kind zo spoedig mogelijk kunnen ophalen, soms zal dat direct moeten gebeuren. In het geval dat ouders niet in staat zijn om direct het kind op te halen, wordt een tweede adres gevraagd (b.v. grootouders, buurvrouw). Deze gegevens worden tevens opgenomen op het calamiteitenformulier.

Richtlijn voor overleg met de ouders indien het kind:

- hangerig is;
- opvallend ander gedrag vertoont;
- heeft gebraakt;
- uitslag/vlekken heeft;
- diarree heeft.

De ouders worden over eventuele heersende infectieziekten geïnformeerd door een briefje op de deur. De regeling voor infectieziekten wordt gehanteerd, zoals opgesteld door de GGD. Van een aantal ziekten wordt melding gemaakt bij de GGD.
Telefoonnummer GG&GD: 020 555 59 11

De volledige lijst van voorkomende ziekten onder jonge kinderen, met kenmerken en aanwijzingen, staat vermeld in de bijlage bij het informatieboekje van Bartele, zie <http://www.bartele.nl/documenten/Bartele%20folder.pdf>

Bijlage D. Procedure inschrijving, toelating en plaatsing

Inschrijving

Wanneer ouders/verzorgers hun kind al tijdens de zwangerschap aanmelden wordt er verwacht dat ze een bericht cq. geboortekaartje sturen zodra het kind is geboren. Mocht u door omstandigheden geen gebruik meer willen maken van de opvang geeft u dat dan zo snel mogelijk door.

In eerste instantie zal er een informatief gesprek plaatsvinden, waarin alle benodigdheden zoals informatie en formulieren aan de ouders worden gegeven en kennis kan worden gemaakt met de instelling. Inschrijving geschiedt via CDK. U dient zich daarvoor eerst in te schrijven via de website van Bartele Kinderdagverblijven, zie www.bartele.nl/nieuw/inschrijven.htm.

Het wordt aangeraden meerdage mogelijkheden voor afname van dagen op te geven, omdat dit de mogelijkheden vergroot dat een plekje mogelijk wordt.

Voor nadere vragen omtrent de inschrijving kunt u ook mailen of bellen met CDK (inschrijving at cdk punt nu).

Toelating en plaatsing

- De instelling plaatst kinderen in de leeftijd van 3 maanden tot 4 jaar.
- De wachtlijst wordt op datum van inschrijving afgehandeld. Zodra er plaats is voor het kind wordt een bericht toegestuurd. Het is handig als u duidelijk aangeeft welke dagen voor u eventueel onderhandelbaar zijn en welke niet. Wij willen namelijk niet teveel kinderen op een dag op een groep, en zullen daarop dus ook de wachtlijstinschrijvingen moeten selecteren.
- Wordt er nog geen gebruik gemaakt van de plaats dan komt de volgende op de lijst in aanmerking. Het kind schuift dan één plaats naar beneden en er moet gewacht worden tot zich opnieuw de mogelijkheid voor doet dat het kind geplaatst kan worden. Dit kan vooraf niet gegarandeerd worden.
- Enige tijd voordat het kind naar de opvang gaat (tussen de 2 en 4 maanden), wordt een afspraak gemaakt om kennis te maken en om afspraken te maken over o.a. het wennen.

Bijlage E. Literatuur

Een bijzonder uniek en zeer uitgebreid medium omtrent opvoeding, ouderschap en opgroeien is te vinden op www.ouders.nl. Een particulier initiatief en de grootste portal voor ouders in Nederland met veel handige tips en literatuurverwijzingen.

- N. von Baditz : Wat vraagt het kleine kind van ons?
Een mandje vol amandelen
- B. Bartz : Jaarfeesten vieren met kinderen
- J. Berding: : In de ban van het kind. Pedagogisch handelen in de
kinderopvang (o.b.v. de visie van Janusz Korczak)
- P. Bom en M. Huber : Groeiwijzer van nul tot één jaar
: Groeiwijzer van één tot vier jaar
- R. Blom : Wikkelen en voeding
- B. Britz-Credelius : Kinderspel, beslissend voor het leven
- I. de Clercq (et al) : Knapper dan knap: meervoudige intelligentie bij peuters en
kleuters
- C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.): De honderd talen van kinderen. De Reggio
Emilia-benadering bij de educatie van jonge kinderen
- H. de Gans-Wiggermans : Spelen is leren
: Timpetuis, ben je thuis?
- M. Glöckler : Kinderspreekuur
: Ouders en hun kinderen
- T. Gordon: : Luisteren naar kinderen. Methode voor overleg in het gezin
- B. Gradenwitz : De gouden poort
- F. Jaffke : Speelgoed zelf maken
- M. Kiel-Hinrichsen : Nee, ik wil niet – *omgaan met de peuterpuberteit*
- K. König : De eerste drie kinderjaren
- C. Kutik : Leven met het jaar
: Kinderen en hun spel
- M. v. Leeuwen-Zier, J. Moeskops-Groenewoud: De seizoenstafel
- B. Lievegoed : Ontwikkelingsfasen van het kleine kind
- W. Schepers, M. Meeuwig, W. Scheepens: Sporen van Reggio. Een introductie in de sporen-
pedagogiek
- C. de Schipper : Pedagogische kijk op kinderopvang.
- E. Schoorel : De eerste zeven jaar, kindfysiologie
- R. Theissen-Pouderoyen : Door het rozenpoortje
- A. en P. Thomas : Kom je ook op mijn feestje?
- J. Thomson e.a. : Gewoon kind zijn
- Troelstra : Het spel van moeder en kind
- H. Yzerman : Bonte rijmpjes
Bim Bam Belletje
- D. Versluis : Zingend door het jaar,
Zingend met de kleintjes

Bijlage F. Klachtenprocedure

Een uitgebreide versie van het [klachtenbeleid](#) is te vinden op de website. Tevens wordt jaarlijks een verslag op de website gepubliceerd van klachten ouders en klachten oudercommissies, ook als er geen klachten zijn geweest. Voorop bij de behandeling van klachten staat dat men zich ten allen tijde direct kan wenden tot de externe klachtencommissie. Bij de Geschillencommissie Kinderopvang dient eerst wel de interne klachtenprocedure gevolgd te worden.

Een incidentele, mondelinge uiting van ongenoegen of ontevredenheid (klacht) van een ouder of verzorger over het pedagogisch handelen en/of de dienstverlening door een medewerk(st)er van de instelling dient in direct contact tussen klager en de medewerk(st)er snel en correct tot beider tevredenheid te worden afgehandeld. Het is van belang dat de medewerker uw klacht te horen krijgt, zodat ieder van elkaar weet wat de situatie is en naar kan handelen.

De medewerk(st)er kan in bovengenoemd geval volstaan met het mondeling informeren van de direct leidinggevende/directeur of de voorzitter van het bestuur (hierna te noemen: de leidinggevende). Deze maakt hiervan een schriftelijke aantekening, met vermelding van eventueel genomen maatregelen of acties. Kan de medewerk(st)er de bovengenoemde mondelinge klacht niet wegnemen, dan wordt de klager door de medewerk(st)er verwezen naar de leidinggevende.

De leidinggevende verzoekt de klager de klacht op schrift te stellen (zie bijlage) en in te dienen. Mocht de klager niet bij machte zijn om zijn klacht schriftelijk te formuleren dan is de leidinggevende verplicht om daarbij te helpen. De leidinggevende bevestigt per ommegaande de ontvangst van de klacht schriftelijk (zie bijlage) en geeft hiervan een afschrift met een kopie van het klachtenformulier aan de medewerk(st)er tegen wie de klacht is gericht.

De op schrift gestelde klacht wordt in beginsel in behandeling genomen en onderzocht door de betreffende leidinggevende, tenzij in overleg een andere collega (leidinggevende) hiermee wordt belast. De leidinggevende nodigt de klager binnen twee weken na ontvangst van de klacht uit voor een mondeling gesprek. Zo nodig kan de leidinggevende aanvullende relevante informatie van derden betrekken. Deze brengt, indien de klacht zich tegen een persoon richt, dit ter kennisneming van de betrokken medewerk(st)er.

Indien de klacht zich tegen een persoon richt, legt de leidinggevende tijdens het gesprek met de klager de mogelijkheid voor tot een bemiddelend gesprek, tussen de klager en de betrokken medewerk(st)er, in aanwezigheid van de leidinggevende. Leidt dit gesprek niet tot het wegnemen van de klacht of vindt geen bemiddelend gesprek plaats dan geeft de leidinggevende zijn/haar oordeel over de klacht en mening over de verdere afdoening (maatregelen/acties) aan op het klachtenformulier. De leidinggevende legt vervolgens het klachtenformulier met bijlagen ter fiattering voor aan de algemeen directeur. Het resultaat dient binnen twee weken na het eerste gesprek kenbaar gemaakt te worden aan de klager.

Kan de klager zich niet vinden in de beslissing van de directie of bestuur over het ingediende bezwaar dan kunt U uw klacht richten aan:

Zuid Hollandse Centrale Klachtencommissie Kinderopvang, ZCKK

Antwoordnummer 3828

3000 WB Rotterdam

zckk@zok.nl

www.zckk.nl

T 010 436 60 88

F 010 436 53 16

Bijlage G. Klachtenformulier

Klacht opgenomen op datum :

Door :

Functie :

Naam indiener :

Adres :

Woonplaats :

Postcode :

Telefoon :

Mobiel :

Naam kind :

Groep :

Klacht betreft (naam medewerk(st)er):

Klacht betreft:

Korte omschrijving (plaats, datum, tijdstip, waarover handelde het, wie waren erbij aanwezig / betrokken etc., wat is er daarna nog gedaan/gezegd)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Eventuele andere bescheiden (zoals verklaringen) s.v.p. bijvoegen

Handtekening leidinggevende (of: directeur, voorzitter bestuur) ter bevestiging ontvangst

.....

Voortgangsformulier klachtenbehandeling

(in te vullen door hoofdleidster/leidinggevende/directeur)

Klacht ontvangen d.d. :

Exemplaar klachtenregeling aan inbrenger klacht uitgereikt d.d.

:

Schriftelijke ontvangstbevestiging naar inbrenger klacht d.d.

:

Gesprek leidinggevende met betreffende medewerker d.d.

:

Gesprek leidinggevende met inbrenger klacht d.d.

:

Bemiddelend gesprek met inbrenger klacht en medewerker d.d.

:

Schriftelijke info aan bestuur betreffende afdoening leidinggevende d.d.

:

Oordeel leidinggevende over klacht en afdoening:

.....
.....
.....
.....
.....

Bespreking door directeur/bestuur d.d. :

Afwijkend oordeel na onderzoek door directeur/bestuur: JA / NEE

Ontvangst hiervan d.d. :

Afsluitend onderzoek door : d.d.

:

Resultaat:

.....
.....
.....
.....

Schriftelijke info aan betrokkenen d.d. :

Opgeborgen in klachtendossier onder nr. :

d.d. :

Opgeborgen in personeelsdossier d.d.

:

Pedagogisch beleidsplan Bartele Kinderdagverblijven

Bijlage H. Calamiteitenformulier

NAAM KIND :

In het geval van ziekte of een calamiteit contact opnemen met:

1. Naam :

Telefoonnummer(s) :

.....

2. Naam :

Telefoonnummer(s) :

.....

3. Naam :

Telefoonnummer(s) :

.....

Naam huisarts :

Adres, plaats :

Telefoon :

Belangrijke gegevens m.b.t. de medische achtergrond van het kind:

.....

.....

Het kind heeft de volgende inenting(en) gehad (soort vaccinatie + datum):

.....

.....

.....